

Rolnummers 2392 en 2407
Arrest nr. 94/2003 van 2 juli 2003

A R R E S T

In zake : de beroepen tot vernietiging van het decreet van het Vlaamse Gewest van 14 december 2001 « voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden », ingesteld door J. Creve en anderen en door G. Van Mieghem en anderen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters L. François, P. Martens, R. Henneuse, M. Bossuyt, E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. Onderwerp van de beroepen en rechtspleging

a. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 18 maart 2002 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 19 maart 2002, is beroep tot vernietiging ingesteld van het decreet van het Vlaamse Gewest van 14 december 2001 « voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden » (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 20 december 2001) door J. Creve, wonende te 9130 Kieldrecht, Oud Arendberg 111, M. Vergauwen, wonende te 9130 Doel, Camermanstraat 12, R. Van Buel, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 80, M. Rijssens, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 80, L. Adriaenssen, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 11, G. Adriaenssen, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 11, I. Tempelaer, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 11, P. Van Broeck, wonende te 9130 Kieldrecht, Belgische Dreef 4, C. Coolen, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 87, H. Van Reeth, wonende te 9130 Kieldrecht, Oud Arendberg 111, J. Soetens, wonende te 9130 Doel, Camermanstraat 12, G. Van De Walle, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 61, M. Aspers, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 61, I. De Paepe, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 65, B. Brijs, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 51, G. Snoeck, wonende te 9130 Doel, Havenweg 16, R. Van Lomberghe, wonende te 9130 Doel, Havenweg 16, R. Marin, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 6, R. Marin, wonende te 9130 Doel, Havenweg 27, H. Barbieres, wonende te 9130 Doel, Hooghuisstraat 13, E. Peeters, wonende te 9130 Doel, Hooghuisstraat 13, J. Fierlefijn, wonende te 9130 Doel, Camermanstraat 14, L. Hack, wonende te 9130 Doel, Camermanstraat 19, M. De Lee, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 20, M. Van Den Keybys, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 21, C. Kimpe, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 21, J. Malcorps, wonende te 9130 Doel, Camermanstraat 11, J. Gillis, wonende te 9130 Doel, Liefkenshoekstraat 28, M. Windey, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 5, C. De Wael, wonende te 9130 Doel, Pastorijstraat 28, W. De Nijs, wonende te 9130 Doel, Pastorijstraat 28, S. De Graef, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 47, J. Kouijzer, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 47, M. De Spiegeleer, wonende te 9130 Doel, Zoetenberm 19, M. Janssens, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 78, R. De Maayer, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 78, C. De Caluwe, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 82, A. Cool, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 82, W. Paelinck, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 25, H. Orleans, wonende te 9130 Doel, Camermanstraat 11, S. Collier, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 100, R. Buisseret, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 100, H. Versmissen, wonende te 9130 Doel, Havenweg 13, G. Verelst, wonende te 9130 Doel, Dreefstraat 1, Jeanne De Paepe, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 55, Jerome De Paepe, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 65, I. Huybrechts, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 51, L. De Cleene, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 44, L. Lockefeer, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 55, S. Lockefeer, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 55, P. Peeters, wonende te 9130 Doel, Hooghuisstraat 1, K. Suykens, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 21, D. Barnes, wonende te 9130 Doel, Havenweg 21, D. Severius, wonende te 9130 Doel, Havenweg 30, S. Geuens, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 10, S. Schoetens, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 10, H. Hermans, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 9c, J. Tronckoe, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 9c, S. Van De Craen, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 9c, A. De Man, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 24, E. Sonck, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 24, L. Hooft, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 25, G. De Pette, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 25, J. Meul, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 27, G. Gillis, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 33, P. Meulen, wonende te 9130 Doel, Liefkenshoekstraat 20, L. De Vos, wonende te 9130 Doel, Liefkenshoekstraat 20,

S. Moenssen, wonende te 9130 Doel, Camermanstraat 41, A. Helmut, wonende te 9130 Doel, Hooghuisstraat 21, K. Van Gijssel, wonende te 9130 Doel, Hooghuisstraat 21, N. Poppe, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 18, V. Druyts, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 18, G. Maesen, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 668, P. Borghs, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 68, I. Struys, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 45, D. Boeckling, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 45, L. Gys, wonende te 9130 Doel, Zoetenberm 33, R. Van Mol, wonende te 9130 Doel, Hertog Prosperstraat 4, F. Verhulst, wonende te 9130 Doel, Hertog Prosperstraat 4, F. Dejonck, wonende te 9130 Doel, Saftingen 26, D. Vercauteren, wonende te 9130 Doel, Saftingen 26, T. Wille, wonende te 9130 Doel, Havenweg 30a, K. Caps, wonende te 9130 Doel, Saftingen 14, L. De Rijcke, wonende te 9130 Kieldrecht, Sint-Engelbertusstraat 27, R. Bleijenberg, wonende te Nederland, Nieuw Namen, Kerkpad 15, T. Werkers, wonende te 9130 Doel, Sint-Engelbertusstraat, L. Buysrogge, wonende te 9130 Doel, Hertog Prosperstraat 8, J. De Cleene, wonende te 9130 Doel, Sint-Engelbertusstraat 22, S. De Bruyn, wonende te 9130 Doel, Sint-Engelbertusstraat 20, L. Fransen, wonende te 9130 Doel, Hertog Prosperstraat 7, I. Weyenberg, wonende te 9130 Doel, Ouden Doel 19, M. Jacobs, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 26, C. Smet, wonende te 9130 Kieldrecht, Pillendijk 77, W. Aelbrecht, wonende te 9130 Kieldrecht, Pillendijk 73, W. Faure, wonende te 9130 Kieldrecht, Pillendijk 53, B. De Decker, wonende te 9130 Kieldrecht, Pillendijk 41, L. D'Hamers, wonende te 9130 Kieldrecht, Oud Arendberg 116, O. Van As, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 63, B. De Bock, wonende te 9130 Doel, Zoetenberm 26, R. De Bock, wonende te 9130 Doel, Zoetenberm 26, A. Geerts, wonende te 9130 Doel, Saftingen 3, P. Onghena, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 26, K. Van Mol, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 24, M. Van Mol, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 24, A. Collier, wonende te 9130 Kieldrecht, Oud Arendberg 118, J. De Vriendt, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 8, J. De Smet, wonende te 9130 Doel, Pastorijstraat 9, en F. Van Gijssel, wonende te 9130 Verrebroek, Gemenestraat 22.

b. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 2 april 2002 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 3 april 2002, is beroep tot vernietiging ingesteld van het decreet van het Vlaamse Gewest van 14 december 2001 « voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden » (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 20 december 2001) door G. Van Mieghem, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 3, P. Cleiren, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 16, C. Van Haelst, wonende te 9130 Kieldrecht, Molenstraat 43, J. Anne, wonende te 9130 Kieldrecht, Oud Arenberg 57, B. Anne, wonende te 9130 Kieldrecht, Oud Arenberg 57 A, P. Weelmaes, wonende te 9130 Kieldrecht, Oud Arenberg 92, E. Onghena, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 26, K. Van Mol, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 24, C. Smet, wonende te 9130 Kieldrecht, Pillendijk 77, O. Vanas, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 65, en K. Smet, wonende te 9130 Kieldrecht, Kreek 106.

Die zaken, ingeschreven onder de nummers 2392 (a) en 2407 (b) van de rol van het Hof, zijn samengevoegd.

Bij het arrest nr. 116/2002 van 26 juni 2002 (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 12 september 2002) heeft het Hof de vorderingen tot schorsing van voormelde normen verworpen.

Memories zijn ingediend door :

- het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, met maatschappelijke zetel te 2000 Antwerpen, Entrepotkaai 1;
- de Vlaamse Regering.

De verzoekende partijen en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen hebben memories van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 8 mei 2003 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. M. Storme en Mr. I. Rogiers, advocaten bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partijen in de zaak nr. 2392;
 - . Mr. K. Helsen, advocaat bij de balie te Leuven, voor de verzoekende partijen in de zaak nr. 2407;
 - . Mr. P. Van Orshoven, advocaat bij de balie te Brussel, Mr. H. Sebreghts en Mr. Y. Loix, advocaten bij de balie te Antwerpen, voor de Vlaamse Regering;
 - . Mr. D. D'Hooghe en Mr. J. Bouckaert, advocaten bij de balie te Brussel, voor het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen;
- hebben de rechters-verslaggevers A. Alen en J.-P. Snappe verslag uitgebracht;
- zijn de zaken in voortzetting uitgesteld *sine die*, nadat rechter A. Alen aan de raadslieden van de Vlaamse Regering een kopie had gevraagd van de briefwisseling gevoerd tussen de Vlaamse Regering en de Europese Commissie, van het arrest van de Raad van State dat werd aangehaald tijdens de pleidooien en van het ruimtelijk uitvoeringsplan dat aan de Vlaamse Regering werd voorgelegd.

Bij brief van 14 mei 2003 heeft Mr. H. Sebreghts voormelde stukken aan het Hof laten toekomen.

Bij beschikking van 22 mei 2003 heeft het Hof de dag van de terechtzitting bepaald op 28 mei 2003.

Op de openbare terechtzitting van 28 mei 2003 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. I. Rogiers, advocaat bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partijen in de zaak nr. 2392;
 - . Mr. P. Van Orshoven, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Regering;
 - . Mr. J. Bouckaert, advocaat bij de balie te Brussel, voor het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen;

- zijn de rechters-verslaggevers A. Alen en J.-P. Snappe gehoord;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- zijn de zaken in beraad genomen.

De voorschriften van de bijzondere wet op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden in acht genomen.

II. *Onderwerp van de bestreden bepalingen*

De beroepen tot vernietiging zijn gericht tegen alle artikelen, met bijbehorende kaarten, van het decreet van het Vlaamse Gewest van 14 december 2001 « voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden ». Dat decreet luidt als volgt:

« Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De hiernavolgende werken, handelingen en inrichtingen nodig om het Deurganckdok, zoals aangegeven in kaart 1, aan te leggen en operationeel te maken, worden van dwingend groot algemeen en strategisch belang verklaard :

1° de aanleg in drie fasen van maximum 5 300 m diepgefundeerde kaaimuren en aanhorigheden, inbegrepen alle bijbehorende droge grondwerken, met inbegrip van eventuele zandwinning;

2° het baggeren van het dok en de toegang ervan tot de Beneden-Zeeschelde, inbegrepen de verruiming van de Drempel van Frederik en Zandvliet, zoals aangegeven in kaart 3, en het aanwenden van de vrijgekomen baggerspecie voor het ophogen van de terreinen omheen het dok en van de terreinen ten westen van en aansluitend aan het Doeldok, zoals aangegeven in kaart 2, alsook voor het gedeeltelijk dempen van het Doeldok, met inbegrip van eventuele zandwinning;

3° de aanleg van de leefbaarheidsbuffer tussen Doel en de terreinen rond het Deurganckdok;

4° de aanleg van de ontsluitingsinfrastructuur voor weg- en spoorverkeer, inclusief de noodzakelijke aanpassingen van de bestaande transportinfrastructuur en haar aanhorigheden;

5° de compenserende maatregelen in toepassing van artikel 6, leden 2, 3 en 4, van de richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992, inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, zoals aangegeven in kaarten 4 en 5 :

a) weidevogelgebied gelegen in een gecontroleerd overstromingsgebied binnen het gebied Kruikeke-Bazel-Rupelmonde;

b) Paardenschor;

c) kreek ter hoogte van het Paardenschor;

d) zoetwaterkreek in de buffer (Zuid-West B);

e) plas 'Drydijck ' met inbegrip van ecologische buffer;

f) weidevogelgebieden gelegen in zoekzone 'Doelpolder noord ' (V) en in tijdelijk weidevogelgebied ' Putten west ' (ZTA);

g) verbetering ecologische kwaliteit polder op percelen in eigendom van de Vlaamse overheid;

h) tijdelijk en permanent beheer van waterplassen gelegen in de zone ' Putten Plas ' en overige waterplassen in Z2-gebied;

i) tijdelijke inrichting van de spuitvelden ' Zwijndrecht ', ' ex-Doeldok ' en ' Z2-gebied '.

Art. 3. De Vlaamse regering kan bij het verlenen van die stedenbouwkundige vergunningen, en de vergunningverlenende overheden bij het verlenen van andere vergunningen en de aktenaam van de meldingen die noodzakelijk zijn om deze werken te kunnen uitvoeren een uitzondering maken op de bestemmingen van de plannen van aanleg. Die stedenbouwkundige vergunningen worden aangevraagd bij de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar en voorgelegd aan de Vlaamse regering.

De in het eerste lid bedoelde vergunningen en meldingen worden aangevraagd en, behoudens hetgeen bepaald is in het eerste lid, behandeld volgens de daarvoor bestaande procedures.

Art. 4. De Vlaamse regering waarborgt voorafgaand aan het verlenen van de in artikel 3 bedoelde stedenbouwkundige vergunningen, behoudens hetgeen bepaald is in dit decreet, de toepassing van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, de artikelen 14 en 16, § 1, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, de richtlijn 85/337/EEG van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectenbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, de artikelen 3 en 4 van richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand en artikel 6, leden 2 tot 4, van de richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

Art. 5. De stedenbouwkundige vergunningen die ter uitvoering van dit decreet werden verleend, worden voorgelegd aan de bekrachtiging door het Vlaams Parlement binnen een termijn van 15 dagen te rekenen vanaf de dag waarop ze zijn verleend.

Het Vlaams Parlement bekrachtigt de stedenbouwkundige vergunningen bedoeld in artikel 3 van dit decreet binnen een termijn van 30 dagen te rekenen vanaf de dag van indiening indien voldaan is aan de in artikel 4 van dit decreet omschreven voorwaarden.

Indien binnen de voormelde termijn geen bekrachtigingsdecreet wordt goedgekeurd, worden de in artikel 3 bedoelde stedenbouwkundige vergunningen geacht niet te zijn verleend.

Art. 6. De in artikel 3 van dit decreet bedoelde stedenbouwkundige vergunningen zijn uitvoerbaar de dag na de bekendmaking van het bekrachtigingsdecreet in het *Belgisch Staatsblad*, desgevallend in afwijking van artikel 5, § 1, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en artikel 128, vierde lid, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening.

Indien bij het verlenen van de in artikel 3 bedoelde stedenbouwkundige vergunningen toepassing moet worden gemaakt van de artikelen 158 en 159 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, staat die toepassing niet in de weg aan het vooraf verlenen van die stedenbouwkundige vergunning door de Vlaamse regering, en van hetgeen bepaald is in het eerste lid.

Art. 7. In uitvoering van de artikelen 3 en 4 van richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand en artikel 6, vierde lid, van de richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en de artikelen 14 en 16, § 1, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, zijn de aanvragers van de stedenbouwkundige vergunningen bedoeld in artikel 3 van dit decreet gehouden, op straffe van toepassing van de artikelen 146 tot 162 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en de artikelen 58 tot 62 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, alle nodige maatregelen te nemen om de compenserende maatregelen te realiseren en om te waarborgen dat de algemene samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Deze compenserende maatregelen kunnen worden geconcretiseerd in een stedenbouwkundige vergunning of bij besluit van de Vlaamse regering. Ze compenseren gelijkwaardig de habitat- en leefgebieden waarvoor er een betekenisvolle aantasting wordt vastgesteld. Per habitat en leefgebiedtype waarvoor een betekenisvolle aantasting wordt vastgesteld, moeten de natuurcompenserende maatregelen gelijktijdig worden aangevraagd en uitgevoerd met de ermee corresponderende andere werken, die desgevallend zijn vermeld in een stedenbouwkundige vergunning.

Art. 8. De Vlaamse regering besluit tot de opmaak van de nodige ruimtelijke uitvoeringsplannen bedoeld in artikel 37 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, derwijze dat gevolg wordt gegeven aan artikel 2 van dit decreet en aan de artikelen 3 en 4 van richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand en artikel 6, leden 2 tot en met 4, van de richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, en derwijze dat de aanvragers van de stedenbouwkundige vergunningen bedoeld in artikel 3 van dit decreet de in artikel 7 van dit decreet opgelegde verplichtingen kunnen vervullen.

Art. 9. De grondbank, zoals bedoeld in de beslissing van de Vlaamse regering van 24 juli 1998, wordt geactiveerd ten behoeve van de landbouwers in hoofdberoep waarvan landbouwgoederen liggen in de in dit decreet opgesomde gebieden.

Art. 10. Wanneer ingevolge de toepassing van dit decreet een perceel een bestemming krijgt van :

1° groengebied, natuurgebied, natuurgebied met wetenschappelijke waarde of natuureservaat, bosgebied of een ermee vergelijkbaar gebied, terwijl het de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit decreet gelegen was in een agrarisch gebied, een agrarisch gebied met landschappelijk waardevol karakter, een agrarisch gebied met ecologisch belang of bijzondere waarde of een bijzonder reservatiegebied met grondkleur agrarisch gebied of een ermee vergelijkbaar gebied;

2° agrarisch gebied met ecologisch belang of bijzondere waarde of een ermee vergelijkbaar gebied, daar waar het de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit decreet gelegen was in een agrarisch gebied, een agrarisch gebied met landschappelijk waardevol karakter of een bijzonder reservatiegebied met grondkleur agrarisch gebied of een ermee vergelijkbaar gebied;

wordt aan de eigenaars een vergoeding toegekend die overeenstemt met het verlies aan waarde van de grond en die verminderd wordt met de vergoedingen die reeds door andere regelingen voorzien zijn.

Wanneer onbebouwde gronden in agrarisch gebruik in hoofd- of nevenberoep door dit decreet een bestemmingswijziging ondergaan met een exploitatieverlies tot gevolg, dan wordt dit exploitatieverlies vergoed tenzij dit specifieke verlies ingevolge andere reglementeringen reeds is geregeld.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen.

Art. 11. De artikelen 3, eerste lid, 5 en 6, tweede lid, van dit decreet houden op uitwerking te hebben vanaf het ogenblik dat de Vlaamse regering of de vergunningverlenende overheden de mogelijkheid hebben de vergunningen bedoeld in artikel 3, eerste lid, van dit decreet te verlenen op basis van artikel 103 van het decreet van 18 mei 1999 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening.

Art. 12. Dit decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*. »

III. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van het belang van de verzoekende partijen

Zaak nr. 2392

A.1.1. De verzoekende partijen menen dat zij belang hebben bij hun beroep tot vernietiging van het bestreden decreet. Zij wonen allen in de nabijheid van één van de van algemeen belang verklaarde werken of zijn daar eigenaar of pachter van gronden. Velen van hen zijn ook eisers of verzoekers in één of meer van de hangende rechtsgedingen waarin het bestreden decreet volgens hen ingrijpt. Dat decreet ontnemt volgens de verzoekende partijen hen ook de mogelijkheid om zich tot de Raad van State te wenden. Ten slotte voeren zij

aan dat zij belang erbij hebben dat de ruimte in hun streek wordt geordend volgens de normale regels, dit is met inspraak en op een algehele wijze.

A.1.2. De Vlaamse Regering voert aan dat de verzoekende partijen geen belang hebben bij hun beroep tot vernietiging, daar zij niet nadelig kunnen worden geraakt door een decreet waarbij de door hen in werkelijkheid bestreden beslissingen nog niet werden genomen, maar alleen mogelijk worden gemaakt. Het bestreden decreet is immers een proceduredecreet waarbij uitzonderingen worden gemaakt op de « standaardprocedures ». De beslissingen die werkelijk in de ogen van de verzoekende partijen griefhoudend zijn, zijn de beslissingen van de Vlaamse Regering van 18 maart 2002 en het bekrachtigingsdecreet van 29 maart 2002.

Volgens de Vlaamse Regering zetten de verzoekende partijen ook niet uiteen hoe zij nadelig zouden kunnen worden geraakt door de onderdelen van het decreet die de uitvoering van de Europese regelgeving mogelijk maken.

A.1.3. De tussenkomenende partij, het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen (hierna : « G.H.A. »), is van oordeel dat het nadeel dat de verzoekende partijen beweren te lijden, niet voortvloeit uit het bestreden decreet zelf, maar wel uit latere beslissingen, namelijk de stedenbouwkundige vergunningen van 18 maart 2002 en het daarop volgende bekrachtigingsdecreet.

Daarnaast oordeelt het G.H.A. dat het door de verzoekende partijen aangevoerde belang tegenstrijdig is in het licht van de aangevoerde middelen. Zij vorderen namelijk de vernietiging van de bepalingen die verband houden met de uitvoering van de vogel- en habitatrichtlijnen, terwijl zij hun middelen in essentie putten uit de niet-uitvoering van voormelde richtlijnen. Het valt volgens het G.H.A. dan ook niet goed in te zien welk belang de verzoekende partijen kunnen hebben met betrekking tot de bepalingen van het bestreden decreet die de vogel- en habitatrichtlijnen omzetten.

A.1.4. In haar memorie stelt de Vlaamse Regering nog dat de verzoekende partijen, ten gevolge van een reeds vroeger uitgevoerde onteigening, een (nagenoeg) kosteloos gebruiksrecht hebben verkregen over hun woningen of gronden, maar dat aan dat gebruiksrecht nu een einde zal worden gemaakt. Dat nadeel wordt echter niet veroorzaakt door het bestreden decreet, daar het risico van verlies van het gebruiksrecht van meet af aan besloten lag in het precaire karakter ervan.

A.1.5. In hun memorie van antwoord stellen de verzoekende partijen dat zij eveneens belang hebben bij het aanvechten van het onderdeel natuurcompensaties van het bestreden decreet, ook al vorderen zij de nakoming van de vogel- en habitatrichtlijnen.

Daarnaast worden ook andere belangen van de verzoekende partijen geschaad, namelijk het belang dat zij hebben bij de bescherming van hun woonklimaat, leefmilieu, gezondheid en veiligheid, bij een voldoende rechtszekerheid en bij de eerbiediging van hun eigendomsrecht.

Zaak nr. 2407

A.2.1. De verzoekende partijen menen dat zij belang hebben bij hun beroep tot vernietiging van het bestreden decreet, omdat zij als pachters en/of eigenaars van landbouwgronden door dat decreet rechtstreeks en ongunstig worden geraakt in hun rechtssituatie. De exploitatiewijze en de waarde van hun gronden alsook hun keuzevrijheid inzake teelten en teeltmethoden dreigen ernstig in het gedrang te worden gebracht ten gevolge van de natuurcompensaties waarin het bestreden decreet voorziet.

A.2.2. De Vlaamse Regering leidt uit het verzoekschrift af dat de verzoekende partijen enkel de « voorziene natuurcompensaties in het betwiste decreet » en de « voorziene aanleg van de kreek buffer noord » betwisten. Hun beroep tot vernietiging is slechts ontvankelijk voor zover het beroep betrekking heeft op de mogelijkheid om in natuurcompensaties te voorzien.

Daarnaast stelt de Vlaamse Regering de vraag of het voorzien in een mogelijkheid van natuurcompensaties volstaat om rechtstreeks en nadelig te worden geraakt door het bestreden decreet.

A.2.3. De tussenkomenende partij, het G.H.A., is van oordeel dat het nadeel dat de verzoekende partijen beweren te lijden, niet voortvloeit uit het bestreden decreet zelf, maar wel uit latere beslissingen, namelijk de stedenbouwkundige vergunningen van 18 maart 2002 en het bekrachtigingsdecreet van 29 maart 2002.

Bovendien is het G.H.A. van oordeel dat de verzoekende partijen geen belang hebben in zoverre hun verzoek ook gericht is tegen de andere bepalingen van het bestreden decreet dan die welke voorzien in de mogelijkheid om natuurcompensaties te realiseren.

A.2.4. In haar memorie stelt de Vlaamse Regering nog dat de verzoekende partijen, ten gevolge van een reeds vroeger uitgevoerde onteigening, een (nagenoeg) kosteloos gebruiksrecht hebben verkregen over hun woningen of gronden, maar dat aan dat gebruiksrecht nu een einde zal worden gemaakt. Dat nadeel wordt echter niet veroorzaakt door het bestreden decreet, daar het risico van verlies van het gebruiksrecht van meet af aan besloten lag in het precaire karakter ervan.

A.2.5. In hun memorie van antwoord beklemtonen de verzoekende partijen nogmaals dat hun situatie rechtstreeks wordt beïnvloed door het bestreden decreet, dat een specifieke grondslag geeft aan de voor de verzoekende partijen nadelige en overtrokken natuurcompensaties, die uitdrukkelijk en *nominatim* vermeld zijn in artikel 2, 5°, van het decreet.

Ten aanzien van de procesbekwaamheid en het belang van de tussenkomende partij

A.3. Het G.H.A. stelt dat het over de vereiste procesbekwaamheid beschikt en dat het overeenkomstig zijn statuten heeft besloten om in rechte te treden.

Het G.H.A. is vergunninghouder van een aantal stedenbouwkundige vergunningen die, met toepassing van het bestreden decreet, op 18 maart 2002 zijn uitgereikt. Als verantwoordelijke instantie voor het beheer en de exploitatie van de Antwerpse haven en houder van de vergunning voor de verdere aanleg van het Deurganckdok, heeft het G.H.A. een vanzelfsprekend belang bij een tussenkomst in de procedure tot vernietiging van het bestreden decreet.

Ten aanzien van de middelen

Zaak nr. 2392

A.4.1. De verzoekende partijen menen dat het decreet van 14 december 2001 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, al dan niet in samenhang gelezen met andere nationale en internationaalrechtelijke bepalingen en met de bevoegdheidsverdelende regels.

A.4.2. Het G.H.A. wijst erop dat de categorieën van personen tussen welke een ongelijkheid wordt aangevoerd, met elkaar moeten kunnen worden vergeleken. De te vergelijken categorieën van personen zijn, enerzijds, de personen die worden geconfronteerd met werken van algemeen belang, uitgevoerd volgens de normale procedurevoorschriften, en, anderzijds, de personen die worden geconfronteerd met werken van algemeen belang zoals bedoeld in het bestreden decreet. In zoverre de laatste categorie van personen wordt vergeleken met personen die worden geconfronteerd met werken die geen werken van algemeen belang zijn, zijn dit geen vergelijkbare categorieën. Ook kunnen het Vlaamse Gewest en het G.H.A. niet worden vergeleken met particuliere vergunningaanvragers. Precies vanwege het niet-vergelijkbaar karakter, voorzagt het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, in een bijzondere vergunningsprocedure voor aanvragen ingediend door publiekrechtelijke rechtspersonen of voor werken van openbaar nut. Thans voorziet artikel 127 van het nieuwe decreet ruimtelijke ordening in een soortgelijke bijzondere procedure. Volgens het G.H.A. zijn de bedoelde categorieën dan ook onvoldoende vergelijkbaar en kan ter zake het gelijkheidsbeginsel niet zijn geschonden.

A.5.1. In een eerste middel voeren de verzoekende partijen aan dat het bestreden decreet, in het bijzonder de artikelen 3, 5, 6 en 8 ervan, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, omdat de Vlaamse Regering wordt toegestaan stedenbouwkundige vergunningen uit te reiken in strijd met het gewestplan. Tevens voorziet het bestreden decreet in de mogelijkheid om die uitgereikte stedenbouwkundige vergunningen te bekrachtigen zodat bij decreet, en dus niet overeenkomstig de normale procedure, een gewestplanwijziging wordt doorgevoerd. Voor die afwijking van het gemeen recht inzake ruimtelijke ordening bestaat geen objectief criterium van onderscheid, noch een legitiem doel. Op zijn minst dienen, volgens de verzoekende partijen, de gevolgen van het bestreden decreet te worden beschouwd als zijnde onevenredig met het doel dat door de decreetgever wordt nagestreefd.

A.5.2. De Vlaamse Regering merkt op dat het eerste middel in verschillende opzichten feitelijke grondslag mist. Het bestreden decreet voert geen gewestplanwijziging door. Er wordt enkel toegestaan dat bij het verlenen van vergunningen een uitzondering wordt gemaakt op de bestemmingen van de plannen van aanleg, zodat het bestemmingsplan waarvan wordt afgeweken onaangetast blijft.

Het bestreden decreet voorziet in een *sui generis*-procedure en de aan de orde zijnde rechtsvraag is of die afwijkende procedure, die in de plaats komt van de standaardprocedure - zij het dat beide tot exact hetzelfde volkomen wettige resultaat leiden -, verantwoord is in het licht van het gelijkheidsbeginsel. Met een omstandige verwijzing naar de parlementaire voorbereiding kan volgens de Vlaamse Regering het door het bestreden decreet gemaakte onderscheid worden verantwoord door buitengewone omstandigheden en « dwingende redenen van groot algemeen belang », inzonderheid de economische en budgettaire gevolgen en de veiligheidswerken, en heeft de decreetgever niet op een (kennelijk) onredelijke wijze gebruik gemaakt van zijn discretionaire beoordelingsbevoegdheid. Het komt immers aan de wetgever toe het algemeen belang soeverein te beoordelen. Die beoordeling gebeurt in de eerste plaats onder politieke controle en vervolgens, binnen de grenzen van de marginale controle, door de rechter die echter alleen een rechtmatigheidstoezicht en geen beleids- of opportuniteitstoezicht uitoefent.

Ten slotte wijst de Vlaamse Regering erop dat het verschil tussen de gewone en de uitzonderingsprocedure in het bestreden decreet perfect vergelijkbaar is met de duinenbescherming die besloten ligt in het decreet van het Vlaamse Gewest van 14 juli 1993 « houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen ». Het Hof heeft de uitzonderingsprocedure in het duinendecreet niet in strijd geacht met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

A.5.3. Het G.H.A. onderzoekt elk van de in het eerste middel bestreden artikelen van het decreet van 14 december 2001 in het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, namelijk de artikelen 3, 5, 6, eerste lid, 6, tweede lid, en 8 van voormeld decreet. Met verwijzing naar de parlementaire voorbereiding en de rechtspraak van het Hof meent het G.H.A. dat elk artikel de toets aan het gelijkheidsbeginsel doorstaat.

Volgens het G.H.A. strekt het bestreden decreet ertoe dat de werken aan het Deurganckdok zo vlug mogelijk worden hervat en levert de hierbij gevolgde procedure een significant tijdsvoordeel op dat kan bijdragen tot de spoedige verwezenlijking van de economische, budgettaire, ecologische en veiligheidsdoelstellingen van de decreetgever. Hierbij is het toepassingsgebied van de procedure beperkt, zowel wat betreft de werken en maatregelen die aldus kunnen worden vergund, als in de tijd. Dankzij de decretale bekrachtiging kan de decreetgever controle uitoefenen op de naleving van onder meer het nieuwe decreet ruimtelijke ordening alsook van de vogel- en habitatrictlijnen. Ten slotte is een regeling die toestaat af te wijken van de voorschriften van de plannen van aanleg geenszins uniek.

A.5.4. De verzoekende partijen wijzen in hun memorie van antwoord erop dat het argument, als zou de *sui generis*-procedure tot exact hetzelfde, volkomen wettige resultaat leiden, feitelijke grondslag mist. De procedure leidt immers niet tot hetzelfde resultaat omdat de « standaardprocedure » noch het gewestplan, noch de stedenbouwkundige vergunningen onaantastbaar maakt en omdat de toepassing van de « standaardprocedure » betekent dat de ruimtelijke ordening op planniveau moet gebeuren.

De verwijzing naar de « dwingende redenen van groot algemeen belang », inzonderheid de economische en budgettaire gevolgen en de veiligheidswerken, als verantwoording voor de ongelijke behandeling, kan volgens de verzoekende partijen niet worden gevolgd. Aangaande de economische en budgettaire gevolgen van het stilleggen van de werken, merken de verzoekende partijen op dat de aangehaalde cijfers nergens worden gestaafd. Bovendien betreft het een weergave van een nota van het G.H.A. Aangaande de veiligheidswerken menen de verzoekende partijen dat men zich in alle ernst toch niet op de instandhouding van een onwettig bouwwerk kan beroepen.

Aangaande de vergelijking met de uitzonderingsprocedure in het duinendecreet, voeren de verzoekende partijen aan dat het arrest nr. 24/96 van het Hof geen machtiging inhoudt voor het Vlaams Parlement om op arbitraire wijze controle uit te oefenen op de aan de Vlaamse Regering toegekende machten. Bovendien verhindert die rechtspraak niet dat het Hof nagaat of de voorgewende rechtvaardigingsgronden voor de discriminatie met de werkelijkheid overeenstemmen.

A.6.1. Als tweede middel voeren de verzoekende partijen aan dat het bestreden decreet, in het bijzonder de artikelen 2, 3, 5 en 8 ervan, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in samenhang gelezen met de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende en de uitvoerende macht, die haar uitdrukking onder meer vindt in de artikelen 33, 36, 37, 39, 115, § 2, en 121, § 2, van de Grondwet, alsook met het verbod op machtsafwendings. De verzoekende partijen zijn van oordeel dat de decreetgever zich bevoegdheden toe-eigent die aan de uitvoerende macht toebehoren, namelijk de ruimte te ordenen en werken van algemeen belang te verklaren, zonder dat die toe-eigening van bevoegdheid wordt gerechtvaardigd door een wettige grond of berust op een objectief criterium, of minstens evenredig is.

A.6.2. De Vlaamse Regering stelt dat het tweede middel niet-ontvankelijk is bij gebrek aan bevoegdheid van het Hof om kennis te nemen van middelen die zijn afgeleid uit de schending van de bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende en de uitvoerende macht, enerzijds, en bij gebrek aan een uiteenzetting aangaande de schending van het gelijkheidsbeginsel, anderzijds.

Het tweede middel is, volgens de Vlaamse Regering, hoe dan ook ongegrond, omdat er geen regel bestaat naar luid waarvan « het ordenen van de ruimte » en « het van algemeen belang verklaren van werken » een voorbehouden bevoegdheid van de uitvoerende macht zouden zijn. De verzoekende partijen laten na aan te tonen hoe die bevoegdheden essentieel aan de uitvoerende macht zouden moeten toekomen, nu de wetgevende macht in alle opzichten de soevereiniteit belichaamt en over een residuaire bevoegdheid beschikt.

In zoverre zou worden aangenomen dat met het tweede middel op ontvankelijke wijze een ongelijke behandeling wordt aangeklaagd, is het volgens de Vlaamse Regering niets meer dan een parafrase van het eerste middel.

A.6.3. Ook volgens het G.H.A. is het tweede middel niet-ontvankelijk, vermits de bevoegdheidsverdeling tussen de uitvoerende en « decretale » macht geen grondwettelijke bevoegdheidsverdelende regel is waaraan het Hof vermag te toetsen en die bevoegdheidsverdeling evenmin als een regel van gelijkheid kan worden beschouwd.

In ondergeschikte orde merkt het G.H.A. op dat artikel 2 van het bestreden decreet geen schending inhoudt van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel, noch van de overige door de verzoekende partijen aangehaalde grondwetsbepalingen.

A.6.4. In hun memorie van antwoord voeren de verzoekende partijen aan dat de rechtspraak van het Hof, volgens welke het Hof onbevoegd is om kennis te nemen van de middelen die zijn afgeleid uit de schending van de bevoegdheidsverdeling tussen de federale wetgevende macht en de Koning, niet opgaat voor de gewesten, omdat de federale wetgever die de verhouding tussen het Parlement en de regering wijzigt daardoor niet zijn bevoegdheden te buiten gaat, terwijl dit laatste wel het geval is voor een gewestparlement.

A.7.1. De verzoekende partijen voeren als derde middel de schending aan door het bestreden decreet, in het bijzonder de artikelen 3, 5, 6, tweede lid, en 8 ervan, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende macht, enerzijds, en de rechterlijke macht en de Raad van State, anderzijds, zoals die onder meer blijkt uit de artikelen 33, 36, 39, 40, 115, § 2, en 160 van de Grondwet, met de artikelen 13 en 160 van de Grondwet, met de artikelen 6, 13 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en met het verbod op machtsafwendings. Volgens de verzoekende partijen grijpt het bestreden decreet « wetens en willens » in in een aantal hangende procedures met het oog op het « blokkeren » van de daarin gestelde vorderingen, en dit zonder dat hiervoor enige redelijke verantwoording bestaat. Bovendien speelt het Vlaamse Gewest « rechter in eigen zaak » en wordt het recht op toegang tot de rechter op discriminatoire wijze beperkt.

A.7.2. De Vlaamse Regering merkt op dat het derde middel feitelijke grondslag mist in zoverre de decreetgever wordt verweten in te grijpen in hangende rechterlijke procedures. Het bestreden decreet bekrachtigt geen enkele rechtshandeling die bij een rechterlijke instantie is bestreden. Het doet evenmin afbreuk aan enige in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing. Het voorziet enkel erin dat toekomstige administratieve rechtshandelingen, die vooralsnog niet het voorwerp uitmaken van enig rechtsgeschied, decretaal worden bekrachtigd, wat tot gevolg heeft dat daartegen uitsluitend de vorderingen openstaan die tegen wetskrachtige beslissingen kunnen worden ingesteld. Die beslissingen worden niet onttrokken aan de rechterlijke controle : er zijn enkel andere controlemechanismen van toepassing. Zoals het Hof reeds heeft geoordeeld, heeft dit te maken met het objectief verantwoorde verschil inzake toetsing tussen wetgevende en administratiefrechtelijke handelingen. De verzoekende partijen zijn ook niet beroofd van hun recht op een effectief beroep.

Er is geen sprake van « regularisatie » of « validatie » van onwettige bestuurshandelingen, noch van door de Raad van State vastgestelde onrechtmatigheden. In het bestreden decreet is slechts sprake van een *a priori* door de wetgevende macht georganiseerde bekrachtiging, te dezen het geval waarin de wetgever beslist, nog vooraleer enig uitvoeringsbesluit is genomen, dat de door de uitvoerende macht te nemen beslissingen door hem moeten worden goedgekeurd. Een dergelijke vooraf door de wetgever ingestelde procedure van bekrachtiging is volgens het Hof niet in strijd met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Het derde middel van de verzoekende partijen zou, volgens de Vlaamse Regering, ten hoogste kunnen worden gevolgd indien het vereiste van de decretale bekrachtiging uitsluitend zou zijn ingegeven door de bedoeling de rechtsmacht van de Raad van State uit te schakelen, dit is opnieuw voor de « regularisatie » *a posteriori* van onwettige administratieve beslissingen. Dit is te dezen niet het geval. De redenering van de verzoekende partijen zou overigens tot gevolg hebben dat de gemeenschaps- en gewestwetgevers nooit zouden kunnen voorzien, ook niet vooraf, in enige decretale bekrachtiging van beslissingen van hun respectieve uitvoerende machten, en derhalve de daarmee beoogde versterking van de parlementaire controle niet zouden kunnen verwezenlijken.

In zoverre zou worden aangenomen dat met het derde middel op ontvankelijke wijze een ongelijke behandeling wordt aangeklaagd, is het volgens de Vlaamse Regering niets meer dan een parafrase van het eerste middel.

A.7.3. Het G.H.A. is van oordeel dat de verzoekende partijen één van de gevolgen van de decretale regeling – de rechtsmacht van het Arbitragehof in plaats van de Raad van State – verwarren met de werkelijke legitieme doelstellingen van de decreetgever. Het betoog van de verzoekende partijen mist te dezen dan ook feitelijke grondslag.

Bovendien is ook de bewering dat de decreetgever ongeoorloofd ingrijpt in hangende geschillen feitelijk onjuist. Het bestreden decreet voorziet geenszins in een bekrachtiging van eerder voor de Raad van State of gewone rechtbanken bestreden of door hen geschorste administratieve rechtshandelingen. Evenmin stelt de decreetgever zijn beoordeling op een andere wijze in de plaats of legt hij uitspraken van de Raad van State naast zich neer.

Weliswaar heeft de door het bestreden decreet ingestelde *sui generis*-procedure tot gevolg dat de Raad van State geen wettigheidstoezicht meer op de stedenbouwkundige vergunningen kan uitoefenen, doch het is inherent aan elke wetgevende norm dat die voor het Arbitragehof moet worden bestreden, hetgeen evenwel niet betekent dat men wordt beroofd van een recht op een jurisdictioneel beroep. Overigens vermag, overeenkomstig de rechtspraak van het Hof, de decreetgever een controle in te stellen op de uitoefening van de machten die hij aan de Vlaamse Regering heeft verleend in een aangelegenheid die hij zelf vermag te regelen, ook wanneer dit hangende geschillen verhelpt.

Volgens het G.H.A. verwijzen de verzoekende partijen tevergeefs naar de nog hangende rechtsgedingen om de « werkelijke bedoeling » van de decreetgever bloot te leggen. Het is inherent aan de ruimtelijke ordening dat, hangende een geschil, het stedenbouwkundig beoordelingskader kan wijzigen. In de visie van de verzoekende partijen zou elke wijziging, bijvoorbeeld van een gewestplan, als een ongeoorloofde inmenging in de rechterlijke beslissingsmacht moeten worden aangezien. Nochtans vormt een desbetreffende wijziging slechts een blijk van het evolutief karakter van de ruimtelijke ordening.

A.7.4. De verzoekende partijen antwoorden dat men kan ingrijpen in een geding zonder bekrachtiging. De verwerende partij heeft *de facto* het bestreden decreet gebruikt in de procedure voor de Raad van State. Dit wordt niet betwist door de verwerende partij, noch door de tussenkomenende partij.

Daarnaast merken de verzoekende partijen nog op dat door de bekrachtiging van de administratieve rechtshandelingen zij juist wel worden beroofd van een jurisdictionele controle op de verleende stedenbouwkundige vergunningen, omdat, volgens de memorie van de Vlaamse Regering, het Vlaams Parlement over een discretionaire beoordelingsbevoegdheid beschikt, terwijl de Regering daar niet over beschikt.

A.7.5. Het G.H.A. verwijst in zijn memorie van antwoord naar het arrest nr. 116/2002 van het Hof, waarin wordt gesteld dat de procedure bij het Arbitragehof moet worden beschouwd als een volwaardige jurisdictionele rechtsbeschermende procedure en dat de decreetgever met het bestreden decreet geenszins heeft ingegrepen in de bestaande procedures bij de Raad van State.

A.8.1. De verzoekende partijen voeren als vierde middel de schending aan door het bestreden decreet, in het bijzonder de artikelen 3, 5, 6, eerste lid, en 8 ervan, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 16, 22 en 23 van de Grondwet, met de artikelen 8 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en met artikel 1 van het Eerste Protocol bij hetzelfde Verdrag, doordat het bestreden decreet een « onvoorstelbare » inbreuk op het recht op eigendom, leefmilieu en privé-leven inhoudt, terwijl die rechten beschermde grondrechten zijn. Het gaat om een discriminatoire beperking van grondrechten, die noch bij wet is geschied in de zin van een algemene regel, noch gerechtvaardigd is door een wettige grond, of minstens als onevenredig dient te worden beschouwd.

A.8.2. Volgens de Vlaamse Regering is het vierde middel onontvankelijk bij gebrek aan bevoegdheid van het Hof om kennis te nemen van middelen die zijn afgeleid uit de rechtstreekse schending van artikel 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en van de andere in het middel aangehaalde bepalingen, enerzijds, en bij gebrek aan een uiteenzetting aangaande de schending van het gelijkheidsbeginsel, anderzijds.

Het vierde middel mist, volgens de Vlaamse Regering, feitelijke grondslag en is hoe dan ook ongegrond omdat geen grondrecht absoluut is. Het middel mist eveneens feitelijke grondslag in zoverre het aanneemt dat het bestreden decreet een louter individuele maatregel is, vermits het *in abstracto* toepasselijk is op een onbepaald aantal gevallen.

In zoverre zou worden aangenomen dat met het vierde middel op ontvankelijke wijze een ongelijke behandeling wordt aangeklaagd, is het volgens de Vlaamse Regering niets meer dan een parafrase van het eerste middel.

A.8.3. Ook volgens het G.H.A. is het vierde middel onontvankelijk, vermits het niet is opgevat als een middel afgeleid uit de schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel of enige andere grondwettelijke bevoegdheidsverdelende regel.

In ondergeschikte orde meent het G.H.A. dat het vierde middel niet gegrond is. De ordening van de ruimte kan immers op wettige wijze eigendomsbeperkingen inhouden. De eigendomsbeperkingen die van overheidswege worden opgelegd, zijn toegestaan indien zij beantwoorden aan een rechtmatig evenwicht tussen het algemeen belang van de gemeenschap en de bescherming van de grondrechten van het individu. Volgens het G.H.A. vormt het bestreden decreet een evenwichtsoefening die het leefmilieu van de verzoekende partijen waarborgt door de natuurcompenserende maatregelen van dwingend groot algemeen en strategisch belang te verklaren.

A.8.4. De verzoekende partijen stellen in hun memorie van antwoord dat het Hof wel bevoegd is om, enerzijds, kennis te nemen van de schending van artikel 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, omdat voormeld artikel het gelijkheidsbeginsel inhoudt, en, anderzijds, kennis te nemen van het middel, omdat het bestreden decreet een *Individualgesetz* is.

Daarnaast antwoorden de verzoekende partijen dat, alhoewel geen grondrecht absoluut is, een beperking ervan dient te gebeuren door een algemeen geldende norm en niet door een individuele maatregel.

A.8.5. In zijn memorie van antwoord wijst het G.H.A. erop dat de verzoekende partijen hun individuele belangen plaatsen tegenover het dwingend algemeen belang. Het Hof heeft echter reeds in het arrest nr. 116/2002 gesteld dat de particuliere nadelen waarvan de verzoekende partijen gewag maken, niet opwegen tegen de uitzonderlijke belangen van de gemeenschap. Die beoordeling ondergraaft, volgens het G.H.A., de gegrondheid van het vierde middel.

A.9.1. Als vijfde middel voeren de verzoekende partijen een schending aan door het bestreden decreet, in het bijzonder de artikelen 3, 5, 6 en 8 ervan, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het verbod op machtsafwendings en met de beginselen van behoorlijke wetgeving, meer bepaald het vertrouwensbeginsel en het objectief rechtszekerheidsbeginsel. Volgens de verzoekende partijen houdt het bestreden decreet een onevenredige aantasting in van hun vertrouwen in de bestemming van hun streek en leefgebied. De decreetgever machtigt en bekrachtigt enkel en alleen om te vermijden dat de stedenbouwkundige vergunningen en de bestemmingswijzigingen zouden moeten worden voorgelegd aan de Raad van State. Bovendien merken de verzoekende partijen op dat, indien de overheid bij decreet, van de door het gewestplan of de ruimtelijke uitvoeringsplannen vastgestelde bestemmingen afwijkt en aldus die bestemmingen onwerkzaam maakt, zij het gewettigd vertrouwen schendt en een inbreuk maakt op het rechtszekerheidsbeginsel.

A.9.2. De Vlaamse Regering stelt dat het vijfde middel onontvankelijk is bij gebrek aan bevoegdheid van het Hof om kennis te nemen van middelen die zijn afgeleid uit de rechtstreekse schending van het rechtszekerheidsbeginsel, enerzijds, en bij gebrek aan een uiteenzetting aangaande de schending van het gelijkheidsbeginsel, anderzijds.

Daarnaast mist het vijfde middel, volgens de Vlaamse Regering, feitelijke grondslag omdat het bestreden decreet niets verandert aan de bestemming van de betrokken percelen en omdat er op het vlak van de rechtszekerheid geen sprake is van ongelijke behandeling van verschillende categorieën van burgers. De te dezen gehanteerde afwijkende noodprocedure doet immers niet meer afbreuk aan de eventuele verwachtingen van de betrokkenen dan het alternatief, dit is de toepassing van de « standaardprocedures ». Zonder nooddecreet zou de vroegere bestemming evenmin gehandhaafd moeten worden. Maar zelfs indien het bestreden decreet de bestemming van de betrokken percelen zou veranderen, dan nog heeft dit, volgens de Vlaamse Regering, niet *ipso facto* een schending van het rechtszekerheidsbeginsel tot gevolg. Uit het rechtszekerheidsbeginsel kan niet worden afgeleid dat alle bestaande situaties, *a fortiori* inzake de ruimtelijke ordening, definitief gehandhaafd moeten blijven.

A.9.3. Ook volgens het G.H.A. is het vijfde middel onontvankelijk omdat het enkel afgeleid is uit het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel, die geen zelfstandige grondwettelijke beginselen uitmaken.

In ondergeschikte orde meent het G.H.A. dat de verzoekende partijen in de toelichting van het vijfde middel nauwelijks argumenten voorbrengen die niet eerder werden voorgebracht. Het volstaat dan ook te verwijzen naar de weerlegging door het G.H.A. van de eerdere middelen. Overigens is een gewestplan op elk ogenblik wijzigbaar en passen de werken die het voorwerp zijn van het bestreden decreet in het kader van de wettelijk vastgelegde continuïteit inzake de langetermijnnutbouw van de Antwerpse haven en het linkerscheldeoevergebied.

A.10.1. Als zesde middel wordt door de verzoekende partijen aangevoerd dat het bestreden decreet, in het bijzonder de artikelen 3, 5, 6, eerste lid, en 8 ervan, de bevoegdheidverdelende regels van de Grondwet schendt, in samenhang gelezen met artikel 160 van de Grondwet, omdat het Vlaamse Gewest niet bevoegd is de bevoegdheden van de Raad van State te beperken of af te schaffen. Het bestreden decreet komt volgens hen in feite neer op een impliciete wijziging van onder meer artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, wat evenwel een zuiver federale bevoegdheid is.

A.10.2. Volgens de Vlaamse Regering mist het zesde middel grondslag, nu geen enkele bepaling van het bestreden decreet ertoe strekt de bevoegdheid van de Raad van State te beperken. De Raad van State blijft onverminderd bevoegd overeenkomstig de bestaande federale regelingen.

In ondergeschikte orde meent de Vlaamse Regering dat het zesde middel niets meer is dan een parafrase van het derde middel.

A.10.3. Het G.H.A. meent dat de verzoekende partijen in de toelichting van het zesde middel nauwelijks nieuwe argumenten voorbrengen. Men kan dan ook ermee volstaan te verwijzen naar de weerlegging door het G.H.A. van de eerdere middelen, in het bijzonder het derde middel.

De decreetgever vermag overigens de materie te regelen, hetgeen inherent inhoudt dat de betrokken normen voor het Arbitragehof, en niet voor de Raad van State, kunnen worden bestreden. Dit enkele feit houdt geen ongeoorloofd ingrijpen in de bevoegdheidsregels inzake de Raad van State in.

A.11.1. Als zevende en laatste middel wijzen de verzoekende partijen op een schending door het bestreden decreet, in het bijzonder artikel 5 ervan, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 10 van het E.G.-Verdrag en artikel 6 van de habitatrichtlijn 92/43/EEG van 21 mei 1992.

Artikel 10 van het E.G.-Verdrag verbiedt de Lid-Staten om in een procedure voor een rechtscollege waarin de schending van het Europees gemeenschapsrecht wordt aangevoerd in een mindere rechtsbescherming te voorzien dan in andere procedures voor andere rechtscolleges.

Daarnaast kan de Vlaamse Regering geen uitzondering maken op grond van artikel 6 van de richtlijn 92/43/EEG, omdat die afwijking enkel mogelijk is nadat het gebied als speciale beschermingszone is aangewezen en nadat de richtlijn in de nationale wetgeving is omgezet, wat na 22 jaar nog steeds niet is gebeurd.

A.11.2. De Vlaamse Regering stelt dat het zevende middel onontvankelijk is bij gebrek aan bevoegdheid van het Arbitragehof om kennis te nemen van middelen die zijn afgeleid uit de rechtstreeks schending van het Europees gemeenschapsrecht, enerzijds, en bij gebrek aan een uiteenzetting aangaande de schending van het gelijkheidsbeginsel, anderzijds.

In ondergeschikte orde meent de Vlaamse Regering dat de verzoekende partijen niet aantonen hoe een decreet dat enkel in een procedure voorziet – een procedure om tegemoet te komen aan de richtlijn waarvan de schending wordt aangevoerd - de habitatrichtlijn 92/43/EEG effectief kan schenden, daarbij ervan uitgaande dat die richtlijn als zodanig rechtstreekse werking heeft in de interne rechtsorde.

Volgens de Vlaamse Regering is de aanwijzingsplicht, overeenkomstig artikel 4 van de habitatrichtlijn 92/43/EEG, nagekomen en is er ook, onder meer met het bestreden decreet, een correcte omzetting gebeurd van die richtlijn alsook van de vogelrichtlijn 79/409/EEG. De Vlaamse decreetgever kon zich dan ook rechtsgeldig beroepen op de afwijkingsmogelijkheid van artikel 6 van de richtlijn 92/43/EEG. De aan de verzoekende partijen krachtens die richtlijn toekomende rechten zijn verzekerd en evenmin is de loyaliteitsplicht van artikel 10 van het E.G.-Verdrag geschonden.

In uiterst ondergeschikte orde meent de Vlaamse Regering dat een mogelijk ongelijke verzekering van de rechten voortvloeiende uit de aangevoerde richtlijn nog geen discriminatoire verzekering is in de zin van artikel 11 van de Grondwet.

A.11.3. Het G.H.A. merkt op dat de verzoekende partijen niet aangeven tussen welke vergelijkbare categorieën de bestreden normen een onderscheid maken. Tevens wordt niet toegelicht om welke reden dat onderscheid niet objectief zou zijn, welk onwettig doel zou worden nagestreefd en/of in welk opzicht de aangewende middelen niet pertinent en niet evenredig met het doel zouden zijn. Bovendien wordt niet aangegeven op welke wijze het Hof het bestreden decreet aan artikel 6 van de habitatrichtlijn zou kunnen toetsen.

In ondergeschikte orde meent het G.H.A. dat het zevende middel ongegrond is, omdat het bestreden decreet precies de nodige bepalingen bevat om de omzetting en de toepassing van de vogel- en habitatrichtlijnen te verzekeren voor het gebied waarin het Deurganckdok wordt aangelegd. Er valt dan ook niet in te zien om welke reden geen gebruik zou kunnen worden gemaakt van de uitzondering opgenomen in artikel 6, lid 4, van de habitatrichtlijn. Als er al enige twijfel zou bestaan omtrent de behoorlijke omzetting van de aangevoerde richtlijn, moet het Hof gebruik maken van de internrechtelijke interpretatiemethodes om het bestreden decreet conform de richtlijn uit te leggen.

A.11.4. De verzoekende partijen wijzen in hun memorie van antwoord erop dat het bestreden decreet niet enkel in een procedure voorziet, maar tevens in de principiële uitsluiting van een beroep op de Raad van State.

Zaak nr. 2407

A.12. De verzoekende partijen menen dat het decreet van 14 december 2001 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, omdat de ongelijke behandeling waartoe het decreet voor de benadeelde landbouwbedrijven aanleiding geeft, op geen enkele redelijke wijze te verantwoorden is en er geen evenredig verband bestaat tussen het beoogde doel en de aangewende middelen.

A.13.1. De door de artikelen 10 en 11 van de Grondwet gewaarborgde gelijkheid komt, volgens de verzoekende partijen, in het gedrang wanneer de normale procedureregels inzake de ruimtelijke ordening terzijde worden geschoven zodat in één gebied, voor één welbepaald bouwproject, bij bijzonder uitzonderingsdecreet stedenbouwkundige vergunningen kunnen worden afgegeven. Door dat decreet ontstaat een ongerechtvaardigde discriminatie tussen personen die niet wonen in de gebieden waarop het decreet van toepassing is en personen die daar wel wonen. Deze laatsten worden in de normale uitoefening van hun grondwettelijk gewaarborgde rechten en vrijheden onrechtmatig gehinderd.

Het eerste grondrecht dat, volgens de verzoekende partijen, door het bestreden decreet wordt geschonden, is het eigendomsrecht zoals gewaarborgd door artikel 16 van de Grondwet en artikel 1 van het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. De natuurcompensaties waarin het bestreden decreet voorziet, zullen de waarde van de landbouwgronden immers sterk doen dalen.

Het tweede grondrecht dat, volgens hen, door het decreet wordt geschonden, is de vrijheid van beroep en bedrijf zoals gewaarborgd door artikel 23 van de Grondwet. De natuurcompensaties waarin het bestreden decreet voorziet, leggen immers talrijke beperkingen op aan de exploitatievrijheid van de landbouwer.

Een derde door de verzoekende partijen aangevoerde schending betreft de niet-naleving van artikel 33 van het E.G.-Verdrag. Dat artikel bepaalt dat het gemeenschappelijk landbouwbeleid onder meer tot doel heeft aan de landbouwbevolking een redelijke levensstandaard te verzekeren door de verhoging van het individueel inkomen van hen die in de landbouw werkzaam zijn. Door het voor de verzoekende partijen onmogelijk te maken binnen de op Europees vlak vastgestelde landbouwregelingen hun normale inkomen te verwerven, tast het bestreden decreet die Europese garantie aan.

A.13.2. De Vlaamse Regering merkt op dat artikel 23 van de Grondwet de « vrijheid van beroep en bedrijf » geenszins waarborgt. In zoverre de verzoekende partijen daarentegen de vrijheid van handel en nijverheid bedoelen, heeft die vrijheid geen absolute gelding en betreft de mogelijke schending ervan de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, zodat kan worden verwezen naar hetgeen werd opgemerkt in de zaak nr. 2392.

Aangaande de aangevoerde schending van artikel 33 van het EG-Verdrag ligt het volgens de Vlaamse Regering voor de hand dat de in die bepaling verwoorde doelstelling van het « gemeenschappelijk landbouwbeleid » een doelstelling is van het landbouwbeleid van de Europese Unie. Zelfs indien daarin een normatief voorschrift besloten zou liggen, en het bestreden decreet bovendien gevolgen zou hebben voor het « redelijk inkomen van de landbouwbevolking », kan de decreetgever bezwaarlijk geacht worden een norm te hebben geschonden die niet van toepassing is.

A.13.3. Het G.H.A. is van mening dat de eerste grief, namelijk de schending van het eigendomsrecht, in wezen niet op de schending van het gelijkheidsbeginsel is gebaseerd, zodat hij als onontvankelijk moet worden afgewezen. In ondergeschikte orde neemt het G.H.A. zijn bemerkingsen in de zaak nr. 2392 over en besluit het dat de eerste grief niet gegrond is, omdat onder meer een bijzondere vergoedingsregeling vervat is in het bestreden decreet, die erop gericht is aan de betrokken eigenaars een vergoeding toe te kennen die overeenstemt met het waardeverlies van hun grond.

Ook de tweede grief, namelijk de schending van artikel 23 van de Grondwet, is volgens het G.H.A. onontvankelijk omdat hij in wezen niet op de schending van het gelijkheidsbeginsel is gebaseerd. In ondergeschikte orde meent het G.H.A. dat de tweede grief grondslag mist, omdat artikel 23 van de Grondwet geenszins de « vrijheid van beroep en bedrijf » waarborgt. In zoverre de verzoekende partijen de vrijheid van handel en nijverheid bedoelen, dient te worden beklemtoond dat die vrijheid geenszins een absolute werking heeft.

Aangaande de derde grief, namelijk de schending van artikel 33 van het E.G.-Verdrag, meent het G.H.A. dat die niet onontvankelijk is, omdat hij in wezen niet op de schending van het gelijkheidsbeginsel is gebaseerd. In ondergeschikte orde stelt het G.H.A. dat de derde grief ongegrond is, omdat het in artikel 33 van het E.G.-Verdrag gaat om een doelstelling van het Europese landbouwbeleid waaraan het bestreden decreet vreemd is, alsook om een loutere doelnorm waaruit geen concrete verplichtingen lijken voort te vloeien en waaruit de verzoekende partijen hoe dan ook niet op rechtstreekse en individuele wijze rechten kunnen putten. Bovendien voorziet het bestreden decreet in een bijzondere vergoedingsregeling voor mogelijk exploitatieverlies dat bepaalde landbouwers kunnen lijden.

A.13.4. Aangaande de eerste grief wijst het G.H.A. in zijn memorie van antwoord erop dat het Hof reeds in zijn arrest nr. 116/2002 heeft geoordeeld dat er geen sprake was van een kennelijk overdreven overheidsoptreden dat niet in verhouding staat tot de te bereiken doelstellingen, zodat het eerste onderdeel van het middel niet gegrond is.

Aangaande de tweede grief meent het G.H.A. dat de verzoekende partijen wel beweren dat de compensatieverplichtingen uit het Europees gemeenschapsrecht zouden kunnen worden verwezenlijkt zonder de exploitatiebeperkingen zoals die thans uit het bestreden decreet voortvloeien, doch zij bewijzen dit niet.

A.14.1. Daarnaast betwisten de verzoekende partijen de eenzijdige maatregelen inzake de natuur die in essentie ten laste van de landbouwgronden worden gelegd, waardoor de normale landbouwactiviteit sterk aan banden wordt gelegd en soms zelfs wordt verbannen. Dergelijke verregaande maatregelen worden echter

hoegenaamd niet vereist door de richtlijnen 79/409/EG en 92/43/EEG, die daarentegen uitgaan van de idee dat het traditioneel grondgebruik niet onverenigbaar is met vogelbescherming en behoud van habitats.

A.14.2. Volgens de Vlaamse Regering hebben de bestreden natuurcompensaties niets te maken met de positieve instandhoudingsmaatregelen in de door de verzoekende partijen aangevoerde bepalingen van de richtlijnen. De natuurcompensaties vloeien voort uit de bepalingen van het bestreden decreet die artikel 6, lid 4, van de habitatrichtlijn omzetten.

A.14.3. Het G.H.A. stelt vast dat de verzoekende partijen niet aantonen dat de decreetgever inzake de natuurcompenserende maatregelen onredelijk ver zou zijn gegaan en aldus mogelijk discriminatoire maatregelen zou hebben genomen ten aanzien van de verzoekende partijen.

- B -

Ten aanzien van het belang

B.1. De Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof vereisen dat elke natuurlijke of rechtspersoon die een beroep tot vernietiging instelt, doet blijken van een belang. Van het vereiste belang doen slechts blijken de personen wier situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

Zaak nr. 2392

B.2. De Vlaamse Regering en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen (hierna : « G.H.A. ») voeren aan dat het beroep tot vernietiging van het decreet van 14 december 2001 « voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden » bij gebrek aan belang moet worden afgewezen. Het nadeel dat de verzoekende partijen beweren te lijden, zou immers niet voortvloeien uit het bestreden decreet zelf, maar uit de voor de verzoekende partijen grieft houdende beslissingen die werden genomen op grond van het bestreden decreet.

B.3.1. Het beroep tot vernietiging is ingediend door verschillende personen die in de nabijheid van één van de van algemeen belang verklaarde werken wonen, of daar eigenaar of pachter zijn van gronden. Het bestreden decreet machtigt de Vlaamse Regering bij het verlenen van de stedenbouwkundige vergunningen, en de vergunningverlenende overheden bij het verlenen van andere vergunningen en de aktenname van de meldingen die noodzakelijk

zijn om die werken te kunnen uitvoeren, een uitzondering te maken op de bestemmingen van de plannen van aanleg.

Bovendien machtigt het bestreden decreet de Vlaamse Regering om binnen de in het decreet bepaalde grenzen af te wijken van procedurele voorschriften van onder meer het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, waardoor aan de verzoekende partijen bepaalde rechtsbeschermingsmechanismen worden ontzegd. De verzoekende partijen hebben bijgevolg voldoende belang om het decreet van 14 december 2001 aan te vechten.

B.3.2. De exceptie van de Vlaamse Regering en het G.H.A. wordt verworpen.

Zaak nr. 2407

B.4.1. Om dezelfde redenen als aangegeven in B.2 betwist het G.H.A. het belang van de verzoekende partijen in de zaak nr. 2407.

B.4.2. Tevens leiden de Vlaamse Regering en het G.H.A. uit het verzoekschrift af dat de middelen van de verzoekende partijen gericht zijn tegen artikel 2, 5°, van het bestreden decreet, zodat hun beroep tot vernietiging slechts ontvankelijk zou zijn voor zover het betrekking heeft op die bepaling.

B.5.1. Het beroep tot vernietiging is ingediend door verschillende personen die als pachters of eigenaars van landbouwgronden rechtstreeks worden geraakt door artikel 2, 5°, van het decreet van 14 december 2001. Door de compenserende maatregelen die van dwingend groot algemeen en strategisch belang worden verklaard in die bepaling, zouden de exploitatiewijze en de waarde van de gronden van de verzoekende partijen, alsook hun keuzevrijheid inzake teelten en teeltmethoden, in het gedrang worden gebracht.

Tevens hebben de verzoekende partijen, om de in B.3.1, tweede alinea, vermelde redenen, voldoende belang om alle artikelen van het voormelde decreet aan te vechten.

B.5.2. De excepties van de Vlaamse Regering en het G.H.A. worden verworpen.

*Ten gronde**Ten aanzien van de vergelijkbaarheid*

B.6. Bij de beoordeling van de middelen afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, kan volgens het G.H.A. de categorie van personen die wordt geconfronteerd met werken van algemeen belang zoals bepaald in het bestreden decreet, slechts worden vergeleken met de categorie van personen die wordt geconfronteerd met aanvragen die betrekking hebben op werken van algemeen belang, waarvoor de procedure voorgeschreven bij artikel 127 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, wordt toegepast, en niet met de categorie van personen op wie de algemene procedures van het voormelde decreet van toepassing zijn.

B.7. Het Hof onderzoekt de vergelijkbaarheid van de categorieën van personen bij het onderzoek van de verschillende middelen die tegen het bestreden decreet worden aangevoerd.

Eerste middel in de zaak nr. 2392

B.8. In het eerste middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat het bestreden decreet, en in het bijzonder de artikelen 3, 5, 6 en 8 ervan, zonder objectieve en redelijke verantwoording afwijkt van de gemeenrechtelijke regels inzake het wijzigen van plannen van aanleg en het verlenen van stedenbouwkundige en andere vergunningen.

B.9.1. De decreetgever heeft in artikel 2 van het bestreden decreet een reeks werken, handelingen en inrichtingen om het Deurganckdok aan te leggen en operationeel te maken van « dwingend groot algemeen en strategisch belang verklaard » en heeft geoordeeld dat de daartoe vereiste stedenbouwkundige vergunningen, in afwijking van bepaalde regels, onder bepaalde voorwaarden en onder zijn toezicht (artikel 5), moeten worden afgegeven.

B.9.2. De redenen voor die handelwijze van de decreetgever zijn op omstandige wijze uiteengezet tijdens de parlementaire voorbereiding van het bestreden decreet (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2001-2002, nr. 872/1, pp. 1-16; nr. 872/5, pp. 6-7, 9 en 19-27), en kunnen als volgt worden samengevat :

- het Deurganckdok wordt beschouwd als een strategisch project voor het Vlaamse Gewest waarvan de realisatie reeds geruime tijd is beslist en waarvan de uitvoering werd aangevat, maar daarna stopgezet, ten gevolge van vastgestelde onregelmatigheden in de bestuurlijke besluitvorming;

- het project is zowel vanuit sociaal, maatschappelijk en economisch oogpunt als vanuit ecologisch en ruimtelijk oogpunt van zeer groot belang en dient onverwijld te worden gerealiseerd en operationeel te worden gemaakt;

- het sociaal belang houdt verband met de tewerkstellingseffecten die geacht worden met de realisatie ervan verbonden te zijn en het verlies aan tewerkstelling bij het niet realiseren ervan; tevens houdt het verband met het veiligheidsaspect na stillegging van de werken;

- het economisch belang houdt verband zowel met de economische en budgettaire gevolgen van het stilleggen van de werken (waarvan de rechtstreekse kosten werden geraamd op 9,4 miljoen frank per dag en de totale kosten op minstens 18,4 miljoen frank per dag) als met het verlies aan aantrekkingskracht van de Antwerpse haven voor het containertransport bij het niet realiseren ervan;

- het maatschappelijk belang wordt in verband gebracht met de verhoopte mobiliteitsbesparing;

- het ecologisch belang houdt verband met de verplichting tot gelijktijdige ecologische compensatie opgelegd door de richtlijn 79/409/EEG van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand en de richtlijn 92/43/EEG van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

Wat artikel 3 betreft

B.10. De verzoekende partijen zijn van oordeel dat artikel 3 van het decreet van 14 december 2001 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, doordat de Vlaamse Regering wordt toegestaan stedenbouwkundige vergunningen uit te reiken in strijd met de plannen van aanleg.

B.11.1. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de bestreden bepaling aan de Vlaamse Regering een machtiging geeft om bij het verlenen van de stedenbouwkundige en andere vergunningen een uitzondering te maken op de bestemmingen van de plannen van aanleg. Die machtiging wordt evenwel slechts verleend « omwille van het uitzonderlijk algemeen en strategisch belang van de limitatief opgesomde werken » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2001-2002, nr. 872/1, p. 17). Bovendien is de verleende machtiging beperkt, enerzijds, wat het voorwerp betreft en, anderzijds, wat de geldigheidsduur betreft (*ibid.*, p. 5).

B.11.2. Het verschil in behandeling tussen belanghebbende derden ten aanzien van wie de voorschriften van de plannen van aanleg moeten worden gevolgd en de belanghebbende derden ten aanzien van wie kan worden afgeweken van de desbetreffende voorschriften, steunt op een objectief criterium, namelijk de omstandigheid dat de aanvraag voor een vergunning al dan niet betrekking heeft op de in artikel 2 van het bestreden decreet opgesomde werken, handelingen en inrichtingen die van dwingend groot algemeen en strategisch belang zijn verklaard.

B.11.3. Het criterium van onderscheid is redelijk verantwoord in het licht van de doelstelling van de decreetgever, namelijk het toekennen van een beperkte machtiging aan de Vlaamse Regering en in voorkomend geval aan andere vergunningverlenende overheden om bij het verlenen van stedenbouwkundige en andere vergunningen af te wijken van de voorschriften van de plannen van aanleg vanwege de noodzaak de stilgelegde werken aan het Deurganckdok zo snel mogelijk te hervatten. Rekening houdend met de economische en budgettaire gevolgen verbonden aan de naleving van de procedures waartoe een wijziging van de plannen van aanleg aanleiding geeft, kon de decreetgever machtiging verlenen om bij het toekennen van de vergunningen af te wijken van de voorschriften van de plannen van aanleg.

B.11.4. Het eerste middel in de zaak nr. 2392, in zoverre het gericht is tegen artikel 3 van het bestreden decreet, kan niet worden aangenomen.

Wat artikel 5 betreft

B.12. De verzoekende partijen zijn van oordeel dat artikel 5 van het decreet van 14 december 2001 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, doordat het voorziet in een procedure van bekrachtiging van de stedenbouwkundige vergunningen door het Vlaams Parlement, waardoor bij decreet en niet overeenkomstig de normale procedure, een planwijziging kan worden doorgevoerd.

B.13.1. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat « omwille van het uitzonderlijk karakter van de in artikel 3 aan de Vlaamse regering verleende machtiging, [...] de indieners van het voorstel het nodig [achten] dat het Vlaams Parlement zijn controle op de regering verstevigt » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2001-2002, nr. 872/1, p. 19).

B.13.2. In zoverre bij het verlenen van de stedenbouwkundige vergunningen ter uitvoering van het bestreden decreet, wordt afgeweken van bestaande plannen van aanleg - wat als dusdanig niet het oogmerk van de decreetgever is – wordt, ingevolge de navolgende bekrachtiging door het Vlaams Parlement, inderdaad een bijzondere uitzondering gemaakt op de gemeenrechtelijke procedures tot wijziging van dergelijke plannen, inzonderheid wat betreft de rechtsbescherming die aan belanghebbende derden wordt verleend. In het licht van de in B.11.3 weergegeven verantwoording, is het niet onredelijk een bijzondere procedure in te stellen waarbij middels de bekrachtiging een controle door het Vlaams Parlement wordt ingesteld, die zelf met een beroep tot vernietiging bij het Hof kan worden betwist.

B.13.3. Het eerste middel in de zaak nr. 2392, in zoverre het gericht is tegen artikel 5 van het bestreden decreet, kan niet worden aangenomen.

Wat artikel 6 betreft

B.14. Volgens de verzoekende partijen schendt artikel 6 van het decreet van 14 december 2001 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, omdat, enerzijds, de koppeling tussen de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning wordt verbroken en, anderzijds, de controlemogelijkheden van de gemeente en van de stedenbouwkundige inspecteur worden uitgeschakeld, zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat.

B.15.1. Uit de parlementaire voorbereiding van het eerste lid van artikel 6 blijkt de bedoeling van de decreetgever om de stilgelegde werken zo snel mogelijk te hervatten, « rekening houdend met de doelstellingen van dit decreet en meer specifiek met de economische en budgettaire gevolgen verbonden aan het stilliggen van de werken » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2001-2002, nr. 872/1, p. 19).

Met het tweede lid van artikel 6 wenste de decreetgever te anticiperen op de wijziging van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, namelijk de ontkoppeling van het vergelijk van de regularisatievergunning, zonder dat de toepassing van het vergelijk, na vergunning, wordt uitgesloten (*ibid.*).

B.15.2. Het door de bestreden bepaling ingevoerde onderscheid waarvan het objectief karakter van het criterium voldoende is aangetoond, is redelijk verantwoord ter verwezenlijking van de doelstelling van de decreetgever, namelijk, enerzijds, de stilgelegde werken zo snel mogelijk te hervatten, en, anderzijds, in te anticiperen op de wijziging in het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening.

De loskoppeling van de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning heeft niet tot gevolg dat de bestaande procedures van het gemeen ruimtelijk ordeningsrecht en van het gemeen milieurecht voor het verlenen van de desbetreffende vergunningen, niet meer zouden moeten worden gevolgd. Wat de beweerde schending met betrekking tot de controlemogelijkheden van de gemeente en van de stedenbouwkundige inspecteur betreft, merkt het Hof op dat de loskoppeling van de regularisatievergunning en het vergelijk in het gemeen ruimtelijk ordeningsrecht inmiddels een feit is, ingevolge het decreet van 8 maart 2002 houdende de wijziging van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op

22 oktober 1996, zodat de decreetgever hierop kon anticiperen in het bestreden decreet. Het in artikel 6, tweede lid, opgenomen beginsel is redelijk verantwoord in het licht van de doelstelling van de decreetgever.

B.15.3. Het eerste middel in de zaak nr. 2392, in zoverre het gericht is tegen artikel 6 van het bestreden decreet, kan niet worden aangenomen.

Wat artikel 8 betreft

B.16. De verzoekende partijen voeren aan dat artikel 8 van het decreet van 14 december 2001 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, omdat op onrechtstreekse wijze bij decreet de bestemming van een ruimtelijk uitvoeringsplan wordt vastgelegd, terwijl die *normaliter* door de Vlaamse Regering wordt bepaald, en voor dat verschil in behandeling geen redelijke verantwoording zou bestaan.

B.17. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de decreetgever de bedoeling heeft de Vlaamse Regering te verplichten om via ruimtelijke uitvoeringsplannen de nieuwe ruimtelijke bestemmingen in overeenstemming te brengen met de in artikel 2 opgesomde « werken en de compensaties van dwingend groot algemeen en strategisch belang » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2001-2002, nr. 872/1, p. 20), waardoor slechts tijdelijk, gelet op het uitzonderlijk algemeen en strategisch belang van de werken, van de bestemmingsvoorschriften zal worden afgeweken.

B.18.1. Artikel 8 van het bestreden decreet legt de Vlaamse Regering de verplichting op de ruimtelijke uitvoeringsplannen op te maken die het mogelijk moeten maken de verplichtingen na te komen, inzonderheid inzake natuurcompensaties die het onontbeerlijke correlaat vormen van de verwezenlijking van de bedoelde werken van dwingend groot algemeen en strategisch belang. Ongetwijfeld wordt ter zake afgeweken van de beginselen die gelden voor de opmaak van dergelijke uitvoeringsplannen, doch die maatregel kan in het licht van de door het bestreden decreet nagestreefde doelstellingen niet als onverantwoord worden aangemerkt.

B.18.2. Het eerste middel in de zaak nr. 2392, in zoverre het gericht is tegen artikel 8 van het bestreden decreet, kan niet worden aangenomen.

Tweede middel in de zaak nr. 2392

B.19. De verzoekende partijen voeren aan dat het bestreden decreet, in het bijzonder de artikelen 2, 3, 5 en 8 ervan, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in samenhang gelezen met de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende en de uitvoerende macht, die haar uitdrukking onder meer vindt in de artikelen 33, 36, 37, 39, 115, § 2, en 121, § 2, van de Grondwet, alsook met het verbod op machtsafwending.

B.20.1. Het Hof is niet bevoegd een bepaling te vernietigen die de bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende macht en de uitvoerende macht zou schenden, tenzij die schending indruist tegen de regels inzake de bevoegdheidsverdeling tussen de Staat, de gemeenschappen en de gewesten of tenzij een wetgever, door de administratieve overheid op te dragen een maatregel te nemen die niet onder haar bevoegdheid valt, aldus een categorie van personen uitsluit van het optreden van een democratisch verkozen vergadering, waarin de Grondwet voorziet.

B.20.2. Te dezen beperken de verzoekende partijen zich ertoe aan te voeren dat de Vlaamse decreetgever een bevoegdheid van de Vlaamse Regering zou hebben uitgeoefend, maar zij vermelden niet hoe aan hen op discriminerende wijze een grondwettelijke waarborg zou zijn ontzegd, terwijl het optreden van een wetgevende overheid van dien aard is dat het hun rechtsbescherming bevordert.

B.20.3. In de veronderstelling dat het middel moet worden begrepen als zijnde afgeleid uit de schending van het gelijkheidsbeginsel, in samenhang met de bevoegdheidverdelende regels, faalt dat middel in rechte. De artikelen 36, 37 en 39 van de Grondwet, die daarin worden aangevoerd, betreffen de respectieve bevoegdheden van de federale overheden. De artikelen 33, 115, § 2, en 121, § 2, van de Grondwet houden op zichzelf geen bevoegdheidverdelende regel in de zin van artikel 1, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof in.

B.20.4. Voor het overige bevat de uiteenzetting van het tweede middel in de zaak nr. 2392 geen argumenten waarop niet is geantwoord bij het onderzoek van het eerste middel.

In zoverre het middel het verschil in rechtsbescherming aanklaagt dat voortvloeit uit de machtigings- en bekrachtigingsbepalingen van het bestreden decreet, valt het samen met het hierna te onderzoeken derde middel.

B.20.5. Het tweede middel in de zaak nr. 2392 kan niet worden aangenomen.

Derde middel in de zaak nr. 2392

B.21. De verzoekende partijen voeren als derde middel de schending aan door het bestreden decreet, in het bijzonder de artikelen 3, 5, 6, tweede lid, en 8 ervan, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende macht, enerzijds, en de rechterlijke macht en de Raad van State, anderzijds, zoals die onder meer blijkt uit de artikelen 33, 36, 39, 40, 115, § 2, en 160 van de Grondwet, met de artikelen 13 en 160 van de Grondwet, met de artikelen 6, 13 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en met het verbod van machtsafwending, omdat het bestreden decreet « wetens en willens » in een aantal hangende jurisdictionele procedures zou ingrijpen, zonder dat hiervoor enige redelijke verantwoording bestaat. Bovendien zou het recht op toegang tot de rechter op discriminatoire wijze worden beperkt.

B.22. Anders dan de verzoekende partijen beweren, grijpt de decreetgever niet in hangende jurisdictionele procedures in, aangezien het bestreden decreet geen administratieve rechtshandelingen bekrachtigt die bij een rechterlijke instantie worden bestreden.

Het decreet voorziet enkel in de machtiging om administratieve rechtshandelingen te stellen die bij decreet moeten worden bekrachtigd binnen de in artikel 5 bepaalde korte termijnen. De belanghebbende derden zijn niet verstoken van het recht om die administratieve rechtshandelingen te betwisten voor de Raad van State vóór de bekrachtiging ervan en voor het Hof na die bekrachtiging. Bovendien dienden zij na de bekendmaking van het decreet te

weten dat die administratieve rechtshandelingen hetzij wetgevende handelingen zouden worden, hetzij zouden vervallen.

De verzoekende partijen zijn dus niet beroofd van hun recht op een effectieve jurisdictionele bescherming.

B.23. Zelfs indien zou worden aangenomen dat het bestreden decreet *de facto* tot gevolg zou hebben dat de rechtspleging voor de Raad van State tot nietigverklaring van een administratieve rechtshandeling die inmiddels werd geschorst, geen gevolg meer zal hebben, leidt dat niet ertoe dat de in het middel aangehaalde bepalingen zijn geschonden.

Het bestaan van een schorsingsarrest van de Raad van State staat niet eraan in de weg dat de decreetgever, die in deze aangelegenheid bevoegd is, voor de toekomst optreedt teneinde een identieke doelstelling te verwezenlijken als die welke werd nagestreefd door de administratieve overheid wier beslissing werd geschorst. Het voordeel dat uit de schorsing van de administratieve rechtshandeling is voortgevloeid, kan niet dermate onaantastbaar worden geacht dat het voor altijd ieder optreden van de bevoegde wetgever onmogelijk zou maken.

B.24. Het derde middel in de zaak nr. 2392 kan niet worden aangenomen.

Vierde middel in de zaak nr. 2392 en eerste twee onderdelen van het eerste middel in de zaak nr. 2407

B.25. De verzoekende partijen voeren de schending aan door het bestreden decreet, in het bijzonder de artikelen 3, 5, 6, eerste lid, en 8 ervan, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 16, 22 en 23 van de Grondwet, met de artikelen 8 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij hetzelfde Verdrag, doordat het bestreden decreet hen zou discrimineren in de uitoefening van verschillende grondrechten, namelijk het eigendomsrecht, het recht op bescherming van het leefmilieu, het recht op eerbiediging van het privé-leven en de vrijheid van beroep en bedrijf.

B.26.1. In zoverre de verzoekende partijen zich gediscrimineerd achten in de uitoefening van hun eigendomsrecht, dient te worden opgemerkt dat de ordening van de ruimte op wettige wijze eigendomsbeperkingen kan inhouden. De eigendomsbeperkingen die van overheidswege worden opgelegd, zijn toegestaan indien ze beantwoorden aan een rechtmatig evenwicht tussen het algemeen belang van de gemeenschap en de bescherming van de grondrechten van het individu (zie o.m. Europees Hof voor de Rechten van de Mens, 23 september 1982, *Sporrong en Lönnroth t/ Zweden*; 25 oktober 1989, *Allan Jacobson t/ Zweden*; 20 november 1995, *Pressos Compania Naviera S.A. en anderen t/ België*; 23 oktober 1997, *National and Provincial Building Society, The Leeds Permanent Building Society en The Yorkshire Building Society t/ Verenigd Koninkrijk*; 23 november 2000, *Ex-Koning van Griekenland en anderen t/ Griekenland*, 9 juli 2002, *Balanescu t/ Roemenië*; 12 december 2002, *Wittek t/ Duitsland*; 16 januari 2003, *Nastou t/ Griekenland*).

B.26.2. De in het bestreden decreet bedoelde maatregelen moeten worden beschouwd als beperkingen van het eigendomsrecht die door de overheid zijn opgelegd in het algemeen belang, namelijk het uitzonderlijk algemeen en strategisch belang van de limitatief opgesomde werken. Zij berusten op een afweging van respectievelijk het algemeen belang van het ganse Vlaamse Gewest bij het strategisch project en het beschermenswaardig karakter van de belangen van het individu. Vanwege hun aard, vanwege de waarborgen waarin zij voorzien en vanwege de schadeloosstelling waartoe zij aanleiding geven, kunnen de eigendomsbeperkingen redelijkerwijze en in hun algemeenheid beschouwd, niet worden geacht onevenredige gevolgen te hebben voor de pachters of eigenaars van de gronden waarop de maatregelen toepassing zouden vinden.

B.27.1. De verzoekende partijen voeren ook een schending aan van de artikelen 10 en 11, in samenhang gelezen met artikel 22, van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

B.27.2. Artikel 22 van de Grondwet bepaalt :

« Ieder heeft recht op eerbiediging van zijn privé-leven en zijn gezinsleven, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden door de wet bepaald.

De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel waarborgen de bescherming van dat recht. »

Artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens bepaalt :

« Eenieder heeft recht op eerbiediging van zijn privé leven, zijn gezinsleven, zijn huis en zijn briefwisseling.

Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan met betrekking tot de uitoefening van dit recht dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving nodig is in het belang van 's lands veiligheid, de openbare veiligheid, of het economisch welzijn van het land, de bescherming van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. »

B.27.3. Het recht op de eerbiediging van het privé- en gezinsleven heeft als essentieel doel de personen te beschermen tegen inmengingen in hun privé-leven, hun gezinsleven, hun woning of hun briefwisseling. Het voorstel dat is voorafgegaan aan de aanneming van artikel 22 van de Grondwet beklemtoonde « de bescherming van de persoon, de erkenning van zijn identiteit en de belangrijkheid van zijn ontplooiing en die van zijn gezin » en het onderstreepte de noodzaak om het privé- en gezinsleven te beschermen tegen « inmenging, onder meer als gevolg van de onafgebroken ontwikkeling van de informatietechnieken, wanneer maatregelen van opsporing, onderzoek en controle door de overheid en particuliere instellingen worden uitgevoerd bij het uitoefenen van hun functie of hun activiteit » (*Parl. St.*, Senaat, B.Z. 1991-1992, nr. 100-4/2°, p. 3).

B.27.4. Uit de parlementaire voorbereiding van artikel 22 van de Grondwet blijkt bovendien dat de Grondwetgever « een zo groot mogelijke concordantie [heeft willen nastreven] met artikel 8 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, teneinde betwistingen over de inhoud van dit Grondwetsartikel respectievelijk artikel 8 van het EVRM te vermijden » (*Parl. St.*, Kamer, 1993-1994, nr. 997/5, p. 2).

B.27.5. Uit de tekst zelf van artikel 22 van de Grondwet volgt dat de gewesten, in de uitoefening van hun bevoegdheden, de eerbiediging van het privé-leven moeten waarborgen.

B.27.6. Geen van de in de bestreden bepalingen opgenomen maatregelen kan worden beschouwd als een rechtstreekse miskennis van of een ongeoorloofde inmenging in de persoonlijke of familiale ontwikkeling van de verzoekende partijen.

Weliswaar oefenen die maatregelen hierop een invloed uit, die in het bijzonder het gevolg is van de voormelde eigendomsbeperkingen. Dat volstaat evenwel niet om te besluiten tot schending van de in het middel vermelde grondrechten. De decreetgever heeft immers voldaan aan alle formele en materiële voorschriften die een inmenging zouden kunnen verantwoorden, inzonderheid het noodzakelijk karakter ervan in een democratische samenleving, in het belang van de economische welvaart van het gewest die, zoals reeds is aangetoond, te dezen wordt nagestreefd.

B.28.1. Wat betreft de door de verzoekende partijen in de zaak nr. 2407 aangevoerde schending van de artikelen 10 en 11, in samenhang gelezen met artikel 23, van de Grondwet, dient te worden vastgesteld dat artikel 23 van de Grondwet, dat het recht op de vrije keuze van beroepsarbeid opneemt onder de economische, sociale en culturele rechten, bepaalt dat het aan de bevoegde wetgever staat de voorwaarden voor de uitoefening van die rechten te bepalen. De bevoegde wetgever kan derhalve beperkingen stellen aan de vrije keuze van beroepsarbeid.

Die beperkingen zouden slechts discriminerend zijn indien de wetgever ze zonder noodzaak zou invoeren ten aanzien van bepaalde categorieën van personen of indien die beperkingen gevolgen zouden hebben die kennelijk onevenredig zijn met het nagestreefde doel.

B.28.2. Het blijkt niet dat zulks het geval is voor het bestreden decreet van 14 december 2001. Gelet zowel op de door de decreetgever beoogde doelstellingen als op de aangenomen nadere regels, inzonderheid de beperkte machtiging aan de Vlaamse Regering, zowel in de tijd als naar het onderwerp ervan, en het vereiste van bekrachtiging door het Vlaams Parlement, zijn de beperkingen die aan het recht op de vrije keuze van beroepsarbeid worden gesteld niet zonder de vereiste verantwoording.

B.29. Het vierde middel in de zaak nr. 2392 en het eerste middel in zijn eerste en tweede onderdeel in de zaak nr. 2407, kunnen niet worden aangenomen.

Vijfde en zesde middel in de zaak nr. 2392

B.30. In het vijfde middel voeren de verzoekende partijen de schending aan, door het bestreden decreet, in het bijzonder de artikelen 3, 5, 6 en 8 ervan, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het verbod op machtsafwending en met de beginselen van behoorlijke wetgeving. In het zesde middel voeren zij de schending aan, door de artikelen 3, 5, 6, eerste lid, en 8 van het bestreden decreet, van de bevoegdheidverdelende regels van de Grondwet, in het bijzonder artikel 160, doordat het Vlaamse Gewest niet bevoegd is om bevoegdheden van de Raad van State te beperken of af te schaffen.

B.31. Het vijfde en het zesde middel steunen op dezelfde argumenten als die waarop het eerste en het derde middel zijn gebaseerd. Wat in het bijzonder het zesde middel betreft, is reeds in B.22 en B.23 aangetoond dat de verzoekende partijen in hun recht op toegang tot de rechter niet werden gediscrimineerd. Ook het middel, afgeleid uit de schending van de bevoegdheidverdelende bepalingen, in het bijzonder artikel 160 van de Grondwet, is niet gegrond. De bestreden bepalingen beperken immers niet de bevoegdheden van de Raad van State, zodat de decreetgever niet is getreden op de ter zake aan de federale wetgever voorbehouden bevoegdheid.

B.32. Het vijfde en het zesde middel in de zaak nr. 2392 kunnen niet worden aangenomen.

Zevende middel in de zaak nr. 2392

B.33. In het zevende middel wijzen de verzoekende partijen op een schending, door het bestreden decreet, in het bijzonder artikel 5 ervan, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 10 van het E.G.-Verdrag en artikel 6 van de richtlijn 92/43/EEG van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (hierna habitatrichtlijn).

B.34.1. Wijzend op de verplichting daartoe voor elk rechtscollege dat in laatste aanleg oordeelt, hebben de verzoekende partijen ter terechtzitting het Hof verzocht de volgende prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen :

« Is een wetgevende bepaling, *in casu* de decreten van 14 december 2001 en 29 maart 2002, waarmee de uitvoerbaarheid van bouwvergunningen, welke een project betreffen dat de aantasting inhoudt van gebieden die beschermd worden onder art. 4 van de vogelrichtlijn en/of art. 6 van de habitatrichtlijn en dat op grond van die richtlijnen door de omwonenden [wordt] aangevochten, afhankelijk wordt gesteld van een bekrachtiging door de wetgever, welke tegelijk naar intern recht de aanvechting ervan voor de normale administratieve rechtsmachten onmogelijk maakt, en daarmee tegelijkertijd de mogelijkheid van een schorsing en vernietiging *erga omnes* uitschakelt, in strijd met de uit art. 10 EG voortvloeiende eisen van daadwerkelijke en gelijkwaardige rechtsbescherming, en moet deze wetgevende bepaling aldus buiten toepassing worden gelaten, in die zin dat [...] toch schorsing en vernietiging van die bouwvergunningen moet kunnen worden gevorderd voor de nationale rechter, en met name voor de daartoe normaal bevoegde rechtsmacht, minstens op grond van middelen van gemeenschapsrecht ? »

B.34.2. Artikel 234 van het E.G.-Verdrag bepaalt :

« Het Hof van Justitie is bevoegd, bij wijze van prejudiciële beslissing, een uitspraak te doen :

- a) over de uitlegging van dit Verdrag,
- b) over de geldigheid en de uitlegging van de handelingen van de instellingen van de Gemeenschap en van de ECB,
- c) over de uitlegging van de statuten van bij besluit van de Raad ingestelde organen, wanneer die statuten daarin voorzien.

Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen voor een rechterlijke instantie van een der lidstaten, kan deze instantie, indien zij een beslissing op dit punt noodzakelijk acht voor het wijzen van haar vonnis, het Hof van Justitie verzoeken over deze vraag een uitspraak te doen.

Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen in een zaak aanhangig bij een nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, is deze instantie gehouden zich tot het Hof van Justitie te wenden. »

B.34.3. De door de verzoekende partijen voorgestelde prejudiciële vraag is vreemd aan de drie hypothesen waarin, naar luid van artikel 234 van het E.G.-Verdrag, aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen een prejudiciële vraag kan of moet worden gesteld. Er kan derhalve niet op het verzoek worden ingegaan.

B.35. Artikel 10 van het E.G.-Verdrag bepaalt :

« De lidstaten treffen alle algemene of bijzondere maatregelen welke geschikt zijn om de nakoming van de uit dit Verdrag of uit handelingen van de instellingen der Gemeenschap voortvloeiende verplichtingen te verzekeren. Zij vergemakkelijken de vervulling van haar taak.

Zij onthouden zich van alle maatregelen welke de verwezenlijking van de doelstellingen van dit Verdrag in gevaar kunnen brengen. »

Artikel 6 van de Habitatrictlijn bepaalt :

« 1. De Lid-Staten treffen voor de speciale beschermingszones de nodige instandhoudingsmaatregelen; deze behelzen zo nodig passende specifieke of van ruimtelijke-orderingsplannen deel uitmakende beheersplannen en passende wettelijke, bestuursrechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen, die beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen natuurlijke habitats van bijlage I en de soorten van bijlage II die in die gebieden voorkomen.

2. De Lid-Staten treffen passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen voor zover die factoren, gelet op de doelstellingen van deze richtlijn een significant effect zouden kunnen hebben.

3. Voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied, wordt een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Gelet op de conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied en onder voorbehoud van het bepaalde in lid 4, geven de bevoegde nationale instanties slechts toestemming voor dat plan of project nadat zij de zekerheid hebben verkregen dat het de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet zal aantasten en nadat zij in voorkomend geval inspraakmogelijkheden hebben geboden.

4. Indien een plan of project, ondanks negatieve conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied, bij ontstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moet worden gerealiseerd, neemt de Lid-Staat alle nodige compenserende maatregelen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft. De Lid-Staat stelt de Commissie op de hoogte van de genomen compenserende maatregelen.

Wanneer het betrokken gebied een gebied met een prioritair type natuurlijke habitat en/of prioritaire soort is, kunnen alleen argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijke gunstige effecten dan wel, na advies van de Commissie, andere dwingende redenen van groot openbaar belang worden aangevoerd. »

Artikel 7 van dezelfde richtlijn bepaalt:

« De uit artikel 6, leden 2, 3 en 4, voortvloeiende verplichtingen komen in de plaats van de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 4, lid 4, eerste zin, van Richtlijn 79/409/EEG, voor wat betreft de speciale beschermingszones die overeenkomstig artikel 4, lid 1, van die richtlijn zijn aangewezen of bij analogie overeenkomstig artikel 4, lid 2, van die richtlijn zijn erkend, zulks vanaf de datum van toepassing van de onderhavige richtlijn, dan wel vanaf de datum van de aanwijzing of erkenning door een Lid-Staat overeenkomstig Richtlijn 79/409/EEG, indien deze datum later valt. »

B.36.1. Bij het besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 1988 « tot aanwijzing van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand » (*Belgisch Staatsblad*, 29 oktober 1988), gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 20 september 1996 (*Belgisch Staatsblad*, 12 oktober 1996), bij het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 1998 (*Belgisch Staatsblad*, 25 juli 1998) en bij het besluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 2000 (*Belgisch Staatsblad*, 31 augustus 2000), werd als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, lid 1, van de voormelde richtlijn 79/409/EEG (hierna vogelrichtlijn) aangewezen :

« 3.6. de op de bijlage 13 van dit besluit aangegeven zone, gelegen in de gemeenten Antwerpen, Beveren en Sint-Gillis-Waas en bekend onder de naam ' Schorren en polders van de Beneden-Schelde ' :

- slikken en brakwaterschorren;
- dijken;
- krekens en hun oeervervegetatie. »

Blijkens artikel 5 van dat besluit heeft die aanwijzing uitwerking vanaf de datum van bekendmaking van het besluit in het *Belgisch Staatsblad*, dit is op 29 oktober 1988. Met toepassing van artikel 7 van de habitatrichtlijn zijn de bepalingen van artikel 6 van die richtlijn vanaf die datum van toepassing op voormeld gebied.

B.36.2. De partijen betwisten niet dat de in artikel 2, 1°, 2°, 3° en 4°, van het bestreden decreet van 14 december 2001 beoogde werken, handelingen en inrichtingen, gedeeltelijk betrekking hebben op het in B.36.1 omschreven gebied. Zij betwisten evenmin dat die werken, handelingen en inrichtingen te beschouwen zijn als een « plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied » en dat het

« afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied » in de zin van artikel 6, lid 3, van de habitatrichtlijn.

Hieruit volgt dat een dergelijk plan of project maar kan worden gerealiseerd mits voldaan is aan alle in de habitatrichtlijn dienaangaande gestelde voorwaarden :

- er moet een passende beoordeling worden gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied (artikel 6, lid 3);

- indien het plan of project, ondanks negatieve conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied, bij ontstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moet worden gerealiseerd, moeten alle nodige compenserende maatregelen worden genomen om te waarborgen dat de algehele samenhang van « Natura 2000 » bewaard blijft en moet de Lid-Staat de Europese Commissie op de hoogte stellen van de genomen compenserende maatregelen (artikel 6, lid 4).

B.36.3. Met toepassing van artikel 6, lid 3, van de habitatrichtlijn, werd een milieueffectrapport opgesteld en op 5 oktober 2001 conform verklaard. Dat rapport geldt als een «beoordeling van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied ».

Uit het onderzoek van de andere middelen is gebleken dat de decreetgever, zonder zijn beoordelingsbevoegdheid te overschrijden, van oordeel was dat het project om dwingende redenen van groot openbaar belang onverwijld moest worden gerealiseerd.

Met toepassing van artikel 6, lid 4, van de habitatrichtlijn werden in artikel 2, 5°, van het bestreden decreet de natuurcompenserende maatregelen vastgesteld. De naleving van de relevante Europese en gewestelijke regelgeving inzake het natuurbehoud wordt bovendien gewaarborgd door artikel 4 van het bestreden decreet. Het Hof stelt vast dat die natuurcompenserende maatregelen ruimer zijn dan die welke waren vastgesteld in het inmiddels door de Raad van State geschorste herziene gewestplan.

Het staat niet aan het Hof, maar aan de Europese Commissie, bijgestaan door het Comité bedoeld in artikel 20 van de habitatrichtlijn, te oordelen of voldaan is aan de eis dat alle nodige compenserende maatregelen werden genomen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Europees ecologisch netwerk « Natura 2000 » bewaard blijft, nu dat netwerk nog niet definitief werd afgebakend, met toepassing van artikel 4, lid 2, laatste alinea, van de habitatrichtlijn en daartoe overigens nog tijd is tot 10 juni 2004 met toepassing van artikel 4, lid 4, van de habitatrichtlijn. Het Hof kan ermee volstaan vast te stellen dat alle natuurcompenserende maatregelen werden genomen die zijn aangegeven in het voormelde milieueffectrapport.

Blijkens de door de Vlaamse Regering ingediende stukken, meer bepaald de Nota aan de Vlaamse Regering (VR/2002/18.03/DOC.0207) van 18 maart 2002, werd het bestreden decreet, zoals overigens uitdrukkelijk werd aangekondigd in de parlementaire voorbereiding ervan, met toepassing van artikel 6, lid 4, van de habitatrichtlijn, meegedeeld aan de Europese Commissie.

B.36.4. Onder voorbehoud van een andere beslissing van de Europese Commissie of van de Raad, eventueel onder controle van het Hof van Justitie, heeft het Hof geen elementen om ertoe te besluiten dat het bestreden decreet artikel 6 van de Habitatrichtlijn, in samenhang gelezen met artikel 10 van het E.G.-Verdrag, schendt. Het valt dan ook niet in te zien in welk opzicht op discriminatoire wijze afbreuk zou worden gedaan aan de rechten die de verzoekende partijen uit die bepalingen zouden putten.

B.36.5. Het zevende middel in de zaak nr. 2392 kan niet worden aangenomen.

Het derde onderdeel van het eerste middel in de zaak nr. 2407

B.37. Het eerste middel van de verzoekende partijen in de zaak nr. 2407 is in zijn derde onderdeel afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 33 van het E.G.-Verdrag, in zoverre het bestreden decreet het recht op een redelijk inkomen van de landbouwbevolking in het gedrang zou brengen.

B.38. Artikel 33 van het E.G.–Verdrag is opgenomen in het derde deel van het Verdrag, dat het beleid van de Europese Gemeenschap omschrijft, en betreft het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Artikel 33, lid 1, bepaalt de doelstellingen ervan, terwijl in lid 2 de elementen worden opgesomd waarmee rekening zal moeten worden gehouden bij het tot stand brengen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en van de daarvoor te treffen bijzondere voorzieningen. Tot die doelstellingen behoort onder meer, door het doen toenemen van de productiviteit van de landbouw, « de landbouwbevolking een redelijke levensstandaard te verzekeren, met name door de verhoging van het hoofdelijk inkomen van hen die in de landbouw werkzaam zijn ».

Artikel 33 betreft het beleid dat de instellingen van de Europese Gemeenschap op het vlak van de landbouw voeren en richt zich uitsluitend tot de instellingen van de Gemeenschap die belast zijn met de uitwerking van dat beleid.

Zonder dat dient te worden nagegaan of die bepaling kan worden aangevoerd tegen een maatregel van een overheid van een der Lid-Statens, kan men ermee volstaan vast te stellen dat het bestreden decreet voorziet in een regeling voor de vergoeding van de landbouwers wier landbouwgoederen gelegen zijn in de in het decreet opgesomde gebieden en dat dus niet is aangetoond dat dit decreet zelf tot gevolg zou hebben dat het recht van de landbouwbevolking op een redelijk inkomen in het gedrang komt.

B.39. Het eerste middel in de zaak nr. 2407 kan in zijn derde onderdeel niet worden aangenomen.

Tweede middel in de zaak nr. 2407

B.40. De verzoekende partijen betwisten de eenzijdige maatregelen inzake de natuur die in essentie ten laste van de landbouwgronden worden gelegd, waardoor de normale landbouwactiviteit sterk aan banden zou worden gelegd en soms zelfs zou worden verbannen.

B.41. De verzoekende partijen tonen in de uiteenzetting van hun tweede middel niet aan waarin de beweerde discriminatie zou bestaan en bekritisieren slechts het beweerde onevenredig karakter van de betwiste maatregel.

B.42. Het tweede middel in de zaak nr. 2407 kan niet worden aangenomen.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt de beroepen.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 2 juli 2003.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts